

> Retouradres Postbus 40225 8004 DE Zwolle

Gasunie Transport Services B.V.
T.a.v. [REDACTED]
Concourslaan 17
9727KC GRONINGEN

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Postbus 40225
8004 DE Zwolle
www.rvo.nl

T 088 042 42 42
wnb@rvo.nl

Onze referentie
5190027175766

Kenmerk
wnb.2022.042.toek

Bijlagen
6

Datum 30 september 2022
Betreft Beslissing op aanvraag

Geachte [REDACTED],

Op 18 juli 2022 heeft u een ontheffing aangevraagd. Ik heb uw aanvraag met de aanvullingen van 20 juli 2022, 31 augustus 2022, 19 september 2022 en 28 september 2022 beoordeeld. In deze brief licht ik dit nader toe en leest u wat mijn beslissing is.

Inhoud aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op de realisatie van het project 'Aanleg aardgastransportleiding Ombouw G-H Eneco', gelegen te Reijerscop (Utrecht) en Noordeloos (Zuid-Holland). Het project betreft het aanleggen van een tweetal gasleidingen. Het betreft een tracé van 24,6 kilometer HTL (hoofdtransportleiding) van afsluiterschema S-238 Hoornaar tot M&R (Meet –en regelstation) A-107 Reijerscop. Daarnaast wordt een tracé van circa 2,5 kilometer RTL (regionale transportleidingnet) aangelegd in Utrecht, ten zuiden en ten noorden van de A2, ter hoogte van de bedrijventerreinen de Wetering en Lage Weide. De werkzaamheden bestaan uit open ontgravingen en HDD's (horizontaal gestuurde boringen), aanleg van werk- en rijstroken, demping van sloten en greppels en/of constructie van damduikers, bomenskap en bemaling.

U vraagt ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, lid 2 en lid 4 van de Wet natuurbescherming (hierna Wnb) voor wat betreft exemplaren van de heikikker (*Rana arvalis*), poelkikker (*Rana lessonae*) en rugstreeppad (*Epidalea calamita*); artikel 3.5 voor lid 1, lid 2 en lid 4 van de Wnb voor wat betreft exemplaren van de platte schijfhoren (*Anisus vorticulus*); alsmede voor artikel 3.10, lid 1, sub b van de Wnb voor wat betreft exemplaren van de grote modderkruiper (*Misgurnus fossilis*).

Besluit

Ik verleen u voor de periode van 1 oktober 2022 tot en met 1 februari 2024 ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, lid 4 van de Wnb voor het beschadigen of vernielen van rust- of voortplantingsplaatsen van de heikikker, poelkikker, rugstreeppad; artikel 3.5, lid 1 en lid 4 van de Wnb voor wat betreft exemplaren van de platte schijfhoren; alsmede van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.10, lid 1, sub b van de Wnb voor het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste rust- of voortplantingsplaatsen van de grote modderkruiper.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum
30 september 2022

Onze referentie
5190027175766

Kenmerk
wnb.2022.042.toek

De overwegingen die ten grondslag hebben gelegen aan dit besluit worden in bijlage 1 toegelicht.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

- a. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soorten en beschreven verboden handelingen verleend.
- b. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
- c. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die vallen onder de bevoegdheid van onze minister conform artikel 1.3 van de wet.
- d. Het plangebied begint op het noordelijke uiteinde van het HTL (hoofdtransportleiding) tracé, ter plaatse van meet- en regelstation A-107 Reijerscop, gelegen direct ten westen van Reijerscop 28, 3454 HX te Utrecht. Het tracé loopt in zuidelijke richting en kruist hierbij de Lek. Ten zuiden van de Lek buigt het tracé af in zuidwestelijke richting, langs het Natura 2000-gebied 'de Zouweboezem'. Het zuidelijke uiteinde van het tracé bevindt zich bij afsluiterschema S-238 Hoornaar, nabij Middenweg 2, 4225 SK te Noordeloos (Zuid-Holland). Het plangebied is weergegeven in figuur 1.1 (en in meer detail in hoofdstuk 1.5) van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Activiteitenplan ecologie Tracé gastransportleiding project Ombouw G naar H gas Eneco Utrecht' van 15 juli 2022 (bijlage 2 bij dit besluit).
- e. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met het bevoegd gezag indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift b noodzakelijk zijn.
- f. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
- g. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.

- h. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen bekend is, het bijgevoegde meldingsformulier volledig in te vullen en naar het bevoegd gezag te zenden.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Specifieke voorschriften

- i. U dient, met in achtneming van onderstaande voorschriften, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in hoofdstuk 6 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Activiteitenplan ecologie Tracé gastransportleiding project Ombouw G naar H gas Eneco Utrecht' van 15 juli 2022 (bijlage 3 bij dit besluit); de aanvullingen van 31 augustus 2022 (bijlage 4); de aanvullingen van 28 september 2022 (bijlage 5) en in het rapport 'Plan van aanpak. Plaatsing amfibieschermen leidingaanleg project Ombouw G naar H gas Eneco Utrecht' van 15 september 2022 (bijlage 6).
- j. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare voortplantings- en overwinteringsperiode van de heikikker, platte schijfhoren, poelkikker, rugstreeppad en de grote modderkruiper. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige op het gebied van amfibieën, ongewervelden en vissen.

Datum
30 september 2022

Onze referentie
5190027175766

Kenmerk
wnb.2022.042.toek

Overige voorschriften

- k. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige¹ op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend.
- l. U dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin bovengenoemde voorschriften. Alle betrokken partijen, met name de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, dienen van het werkprotocol op de hoogte te worden gesteld.
- m. Indien blijkt dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren, dient u, minimaal vier maanden voor het verstrijken van deze termijn, een verzoek tot verlenging van de ontheffing in te dienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze brief digitaal of schriftelijk een bezwaarschrift indienen. De datum bovenaan deze brief is de verzenddatum.

Een digitaal bezwaarschrift kunt u indienen via mijn.rvo.nl/bezwaar. Kijk onder Digitaal bezwaar indienen en kies voor eBezwaar.

Als u schriftelijk bezwaar wilt maken, stuurt u het ondertekende bezwaarschrift naar de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, afdeling Juridische Zaken, postbus 40219, 8004 DE Zwolle.

¹ "Onder een ecologisch deskundige verstaan wij een persoon die ecologisch advies verstrekt of werkzaamheden begeleidt op het gebied van habitats en soorten en die schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis heeft."

Vermeld in uw bezwaarschrift in ieder geval onze referentie en de datum van de beslissing waartegen u bezwaar maakt. U vindt onze referentie in de rechter kantlijn van deze brief.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Meer informatie

Heeft u vragen, kijk dan op mijn.rvo.nl. Of neem telefonisch contact met ons op: 088 042 42 42 (lokaal tarief). Uw aanvraag is bekend onder nummer 5190027175766. Gebruik dit nummer als u contact opneemt. Dan kan ik u beter helpen.

Datum
30 september 2022

Onze referentie
5190027175766

Kenmerk
wnb.2022.042.toek

Met vriendelijke groet,

De Minister voor Natuur en Stikstof,
namens deze:

Robin Nieuwenkamp
Teammanager Vergunningen Natuur Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Bijlage 1: Overwegingen Wet natuurbescherming

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Afwijzing artikel 3.5, lid 2 Wet natuurbescherming

Uit de aanvraag blijkt dat ontheffing is aangevraagd van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, lid 2 van de Wnb voor zover dit betreft het opzettelijk verstoren van dieren. Indien de door u beschreven maatregelen en in dit besluit genoemde aanvullende voorschriften worden gevolgd, is geen sprake van opzettelijk verstoren van de heikikker, platte schijfhoren, poelkikker en rugstreepdad.

Datum
30 september 2022

Onze referentie
5190027175766

Kenmerk
wnb.2022.042.toek

Instandhouding van de heikikker, poelkikker en rugstreepdad

Artikel 3.5 lid 2 en lid 4 Wet natuurbescherming

De heikikker, poelkikker en rugstreepdad zijn in de omgeving van het plangebied aangetroffen. Op meerdere locaties langs het tracé is de aanwezigheid van heikikker en rugstreepdad vastgesteld, deze komen verspreid voor over het HTL tracé. Het betreft een lage dichtheid. Er wordt vanuit gegaan dat de soorten potentieel op alle locaties van het plangebied voorkomen. De poelkikker is op één locatie vastgesteld, nabij Dorp 113 in Benshop. Het gaat hier om enkele tientallen dieren.

De sloten en greppels in het plangebied vormen geschikt voortplantingswateren voor de heikikker, poelkikker en rugstreepdad. Tevens zijn op de weilanden soms enkele plassen aanwezig, welke geschikt voortplantingshabitat voor de rugstreepdad kunnen vormen. De oevers van de weilanden betreffen daarnaast landhabitat voor de heikikker, rugstreepdad en heikikker.

Door het (tijdelijk) dempen van sloten en greppels en door de aanleg van dam-duiker constructies kunnen voortplantingswateren en foerageergebied voor de soorten worden aangetast. De rij- en werkstroken lopen door het landhabitat van de heikikker, poelkikker en rugstreepdad, waardoor een deel van het landhabitat en foerageergebied op land kan worden aangetast. Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soorten tot een minimum te beperken, stelt u maatregelen voor zoals beschreven in hoofdstuk 6 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Activiteitenplan ecologie Tracé gastransportleiding project Ombouw G naar H gas Eneco Utrecht' van 15 juli 2022 en het rapport 'Plan van aanpak. Plaatsing amfibieschermen leidingaanleg project Ombouw G naar H gas Eneco Utrecht' van 15 september 2022.

Voorafgaand aan de werkzaamheden wordt het plangebied onaantrekkelijk gemaakt door de vegetatie op percelen met behulp van klein materieel op een stapvoets tempo kort te maaien, hierbij wordt één richting op gewerkt. In beginsel wordt hierbij een strook van twee meter van de slootkanten niet gemaaid. Indien deze strook praktisch niet haalbaar is, wordt door een ecologisch deskundige vastgesteld of plaatselijk de strookbreedte verkleind kan worden. Vervolgens worden amfibieënschermen geplaatst, om te voorkomen dat de soorten in het plangebied aanwezig zijn ten tijde van de werkzaamheden. Het gaat hierbij met name om de werkwegen en werkterreinen op land. Schermen in het zuidelijke deel van het tracé worden zo snel als mogelijk na het verlenen van ontheffing geplaatst, voor half oktober 2022, voor de winterrust. Op locaties waar werkzaamheden later starten worden de schermen na de winterrust geplaatst.

Om de 25 meter wordt aan de binnenkant van de schermen een flauwe helling gecreëerd zodat amfibieën zelf het afgeschermd gebied kunnen verlaten. Ter hoogte van draglineschotten of dam-duikers dient het scherm tot aan de waterstand te lopen. Na het plaatsten van de schermen wordt het werkgebied gecontroleerd door een ecologisch deskundige en worden mogelijk aanwezige exemplaren weggevangen en verplaatst naar geschikt habitat buiten de invloedsfeer van de werkzaamheden, maar binnen het huidige leefgebied. Langs het gehele tracé is voldoende geschikt leefgebied aanwezig waar de dieren naar overgezet kunnen worden. Werkzaamheden gaan pas van start nadat het gebied is vrijgegeven door de ecologisch deskundige. Om de functionaliteit van de schermen te waarborgen worden de schermen en hellingen regelmatig gecontroleerd.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum
30 september 2022

Onze referentie
5190027175766

Kenmerk
wnb.2022.042.toek

Bij de plaatsten waar sloten tijdelijk moeten worden gedempt wordt dit uitgevoerd buiten de kwetsbare voortplantingsperiode van de soorten; in de periode september tot en met half februari. De planning is dat de sloten in de periode oktober en november worden gedempt. Hierbij wordt rekening gehouden met de temperatuur; het dempen wordt niet uitgevoerd bij temperaturen onder het vriespunt of bij watertemperatuur van boven de 23 graden Celsius. De damduiker-constructies hebben maximaal een breedte van 10 meter en er wordt maximaal 10 meter per 100 meter sloot gedempt. De damduikers worden aangelegd door twee schotten dwars op de sloot te zetten. Vervolgens worden met behulp van een schepnet zoveel mogelijk dieren weggevangen uit het tussenliggende stuk onder begeleiding van een deskundige ecooloog. Het water en de sliblaag worden overgeschept naar het te behouden deel van de sloot. De sliblaag wordt tot op de vaste bodemlaag overgeschept. Na controle door een ecologisch deskundige op de aanwezigheid van amfibieën en andere waterfauna, kan het gebied worden vrijgegeven en worden de werkzaamheden om de damduikerconstructie te plaatsten verder uitgevoerd.

Op enkele locaties worden grotere delen van sloten gedempt. Bij deze locaties wordt op dezelfde wijze gewerkt als hierboven beschreven, echter is het op deze locaties niet mogelijk om de volledige sliblaag over te zetten naar overige delen van de sloten. In deze situaties wordt de sliblaag in een dunne laag op de oever gelegd en direct gecontroleerd op de aanwezigheid van amfibieën en andere waterfauna. Indien deze aanwezig zijn, worden deze direct overgezet naar te behouden delen van de sloten. Na vrijgave door een ecologisch deskundige, kunnen de dempingswerkzaamheden verder worden uitgevoerd.

Na de werkzaamheden worden sloten en landhabitat zoveel mogelijk in oorspronkelijke staat hersteld en zijn deze (op termijn) weer beschikbaar en functioneel voor de soorten.

De door u voorgestelde maatregelen zijn voldoende. Met inachtneming van de door u voorgestelde maatregelen wordt zoveel mogelijk voorkomen dat exemplaren van de heikikker, poelkikker en rugstreeppad in het plangebied aanwezig zijn ten tijde van de werkzaamheden en hierdoor kunnen worden gedood of verwond. Wel wordt een deel van het landhabitat en het voortplantingswater aangetast en tijdelijk ongeschikt voor de soorten. Er is dan ook sprake van een overtreding van verbodsbepalingen zoals genoemd in artikel 3.5 lid 4 van de Wnb.

Staat van instandhouding van de heikikker, poelkikker en rugstreeppad

Heikikker kent binnen centraal, noordelijk en oostelijk deel van Europa een wijd verbreid voorkomen. Veel landen rapporteren echter dat de soort in aantal achteruit gaat en de kwaliteit van het habitat verslechterd.

Binnen Nederland kent de soort ook een wijd verbreid voorkomen en ook de populatie aantallen zijn stabiel. De gunstige referentiewaarden van beiden worden gehaald. De staat van instandhouding is echter matig ongunstig vanwege een achteruitgang in de kwaliteit van het leefgebied en het toekomstperspectief. De soort heeft het moeilijk in het veenweidegebied door onder meer verdroging en te intensief beheer. In andere gebieden spelen versnippering, verzuring en grootschalige beheermaatregelen een rol. De heikikker is langs het gehele tracé waargenomen. Het betreft enkele dieren op elke locatie en uit nader onderzoek is geconcludeerd dat het tracé door suboptimaal habitat van de heikikker loopt. In de afgelopen vijf jaar zijn echter veel waarnemingen bekend van de heikikker in de regio.

De Poelkikker kent binnen centraal en oostelijk deel van Europa een wijd verbreid voorkomen. Nederland is van gemiddeld belang voor deze soort. De staat van instandhouding in Nederland is gunstig, in tegenstelling tot veel andere landen. De soort komt voor in het oostelijk en zuidelijk deel van Nederland. De aantallen nemen toe en de referentiewaarden worden gehaald. De kwaliteit van het leefgebied wordt ook gunstig beoordeeld. De poelkikker is op één locatie waargenomen. Op basis van kooractiviteit gaat het hier om enkele tientallen dieren. Over de afgelopen vijf jaar is slechts een aantal waarnemingen bekend van de poelkikker rond het projectgebied. Het tracé ligt aan de rand van de verspreiding van de poelkikker. De locaties waar de soort is waargenomen betreffen locaties waarvan het waarschijnlijk is dat deze langere tijd behouden blijven, namelijk een Natura 2000-gebied en een vijver in een park.

Nederland is van redelijk groot belang voor de rugstreeppad binnen Europa. Binnen Nederland kent de soort een vrij algemeen voorkomen, in tegenstelling tot veel andere Europese landen. De staat van instandhouding is matig ongunstig. De gunstige referentiewaarden voor de populatiegrootte worden niet gehaald door een daling in aantallen in de periode 1997-2007. De verspreiding is stabiel, de soort komt voor in heel NL behalve Groningen. De kwaliteit van het leefgebied en het toekomstperspectief zijn matig ongunstig, vermoedelijk door factoren als verruiging en het ontbreken van open zandige locaties. De rugstreeppad is verspreid over het tracé waargenomen. Op basis van kooractiviteit is een inschatting gemaakt dat het per locatie om enkele dieren gaat. Hieruit kan geconcludeerd worden dat de omgeving van het tracé suboptimaal habitat betreft. In de afgelopen vijf jaar zijn echter veel waarnemingen bekend van de rugstreeppad in de regio.

De werkzaamheden zijn van tijdelijke aard en tasten tijdelijk een klein deel van het leefgebied van de heikikker, poelkikker en rugstreeppad aan. Het leefgebied wordt na de werkzaamheden hersteld in oorspronkelijke staat. Tevens is er in de omgeving van het tracé voldoende alternatief leefgebied in de vorm van vergelijkbare watergangen en weilanden aanwezig. Het is dan ook aannemelijk dat de soorten in de omgeving van het plangebied aanwezig blijven. Daarnaast worden negatieve effecten op de soort zoveel mogelijk voorkomen door de projectgebieden ontoegankelijk te maken en door buiten de kwetsbare periodes te werken.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum
30 september 2022

Onze referentie
5190027175766

Kenmerk
wnb.2022.042.toek

De staat van instandhouding van de heikikker, poelkikker en rugstreeppad komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Instandhouding van de platte schijfhoren

Artikel 3.5, lid 1, lid 2 en lid 4 Wet natuurbescherming

Datum
30 september 2022

Onze referentie
5190027175766

De platte schijfhoren is in het plangebied aangetroffen. De soort is in sloten van twee polders vastgesteld nabij het HTL tracé. De soort bevindt zich gedurende de winter in de sliblaag in de bodem van de sloot, en gedurende de rest van het jaar op de waterplanten.

Kenmerk
wnb.2022.042.toek

Door het (tijdelijk) dempen van sloten en greppels en door de aanleg van dam-duiker constructies kan het voortplantingshabitat, overwinteringshabitat en het foerageergebied van de platte schijfhoren worden aangetast, en kunnen individuen worden gedood of verstoord. Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soorten tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven in hoofdstuk 6 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Activiteitenplan ecologie Tracé gastransportleiding project Ombouw G naar H gas Eneco Utrecht' van 15 juli 2022.

Het dempen van de sloten en het plaatsen van de damduiker-constructies vindt plaatst in de periode september tot en met half februari. De planning is nu dat de sloten in periode oktober en november worden gedempt. Hierbij wordt rekening gehouden met de temperatuur; het dempen wordt niet uitgevoerd bij temperaturen onder het vriespunt. Voorafgaand aan het dempen worden aanwezige waterplanten zorgvuldig opzij geschoven. De damduikers worden aangelegd door twee schotten dwars op de sloot te zetten. Het water en de sliblaag worden overgeschept naar het te behouden deel van de sloot. De sliblaag wordt tot op de vaste bodemlaag overgeschept. Na vrijgave door de ecologisch deskundige worden de werkzaamheden verder uitgevoerd. In de meest zuidelijke polder worden grotere delen van de sloot gedempt. Op deze locaties worden aanwezige waterplanten overgezet naar een geschikte sloot. De bovengenoemde uitvoering wordt gehanteerd, echter is het vanwege het grotere oppervlakte niet mogelijk de sliblaag in zijn geheel over te zetten naar behouden delen van de sloot. Daarom wordt de sliblaag in deze situaties in een dunne laag op de oever gelegd en direct gecontroleerd op de aanwezigheid van de platte schijfhoren en andere waterfauna. Indien deze aanwezig zijn, worden deze direct overgezet naar te behouden delen van de watergangen. Na vrijgave door een ecologisch deskundige, kunnen de dempingswerkzaamheden verder worden uitgevoerd.

Na de werkzaamheden worden de damduiker-constructies verwijderd en worden de sloten zoveel mogelijk in oorspronkelijke staat hersteld. Deze zijn op termijn weer beschikbaar en functioneel voor de soort.

De door u voorgestelde maatregelen zijn voldoende. Met inachtneming van de door u voorgestelde maatregelen wordt zoveel mogelijk voorkomen dat exemplaren van de platte schijfhoren in het plangebied aanwezig zijn tijdens het dempen van de sloten. Er kan echter vanwege aanwezigheid van andere beschermde soorten, niet altijd gewerkt worden in het groeiseizoen van watervegetatie.

In dat geval worden sloten gedempt als de platte schijfhoren zich in de sliblaag bevindt. Door de kleine grootte van exemplaren van de soort, kan niet volledig worden uitgesloten dat enkele individuen van de soort gemist worden. Daarnaast gaat door het dempen van de watergangen een deel van het leefgebied van de soort tijdelijk verloren. Er is dan ook sprake van een overtreding van verbodsbepalingen zoals genoemd in artikel 3.5, lid 1 en lid 4 van de Wnb.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum
30 september 2022

Onze referentie
5190027175766

Kenmerk
wnb.2022.042.toek

Staat van instandhouding van de platte schijfhoren

De platte schijfhoren komt in Nederland lokaal voor in de meeste provincies. De meeste soortenrijke populaties zijn bekend uit laagveengebieden en het rivierengebied, vooral in schone, grotere en kleinere plassen en sloten. De trend van de platte schijfhoren laat zien dat de soort afgenomen is in heel Europa door het verdwijnen en aanpassen van biotoop, onder andere door het dempen of dicht laten groeien van sloten, eutrofiëring en vervuiling (Stichting ANEMOON).

Er zijn tijdens het nader onderzoek platte schijfhorens aangetroffen in twee polders, waar relatief veel watervegetatie aanwezig was. Diverse overige sloten rond het projectgebied werden ongeschikt geacht voor de platte schijfhoren vanwege het ontbreken van voldoende watervegetatie, mogelijk door frequent schonen van sloten en eutrofiëring. De regionale staat van instandhouding wordt daarmee beoordeeld als ongunstig.

De werkzaamheden zijn van tijdelijke aard en tasten tijdelijk een klein deel van het leefgebied van de platte schijfhoren aan. Het leefgebied wordt na de werkzaamheden hersteld in oorspronkelijke staat. De aanwezige vegetatie en/of sliblaag in de sloten wordt voor de werkzaamheden aan de watergangen verplaatst naar een andere geschikte watergang, waardoor zoveel mogelijk voorkomen wordt dat platte schijfhorens gedood worden. Er blijft voldoende watergang beschikbaar voor de soort. Na de werkzaamheden worden de watergangen weer beschikbaar voor de soort. Het is dan ook aannemelijk dat de platte schijfhoren in de omgeving van het plangebied aanwezig blijft. De staat van instandhouding van de platte schijfhoren komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

Instandhouding van de grote modderkruiper

Artikel 3.10, lid 1, sub b Wet natuurbescherming

De grote modderkruiper is in het plangebied aangetroffen. Op vier locaties, verspreid over drie polders, is de soort aangetoond. Twee van de polders grenzen aan het Natura 2000-gebied 'de Zouweboezem' waar zeer geschikt habitat en een bekende populatie van de grote modderkruiper aanwezig is. Het is aannemelijk dat de vastgestelde exemplaren tot deze populatie behoren. Daarnaast is de aanwezigheid van de grote modderkruiper ook aangetoond ter plaatse van het zuidelijke uiteinde van het HTL tracé. De soort maakt gedurende het jaar van de verschillende delen van de sloten gebruik. De uiteinden van de sloot en de ondiepe sloten met relatief veel waterbegroeiing vormen geschikt voortplantingshabitat. Het overwinteringshabitat bevindt zich in de sliblaag van de diepere delen van de sloot, vaak op locaties waar meerdere sloten elkaar kruisen. Het geheel van de sloten wordt daarnaast als foerageergebied benut.

Door het (tijdelijk) dempen van sloten en greppels, door de aanleg van damduiker constructies en door trillingen van de werkzaamheden (HDD boringen) kan het voortplantingshabitat, overwinteringshabitat en het foerageergebied van de grote modderkruiper worden aangetast, en kunnen individuen worden gedood of verstoord.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soorten tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven in hoofdstuk 6 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Activiteitenplan ecologie Tracé gastransportleiding project Ombouw G naar H gas Eneco Utrecht' van 15 juli 2022.

Het uitgangspunt is dat de damduikers niet in potentiële voortplantings- of overwinteringslocaties van de grote modderkruiper worden geplaatst. Deze locaties worden door een ecologisch deskundige in het veld bepaald. Indien er geen andere geschikte locaties zijn om de sloot te doorkruisen, zal de sloot met behulp van een brugconstructie gekruist worden. De damduiker-constructies hebben maximaal een breedte van 10 meter en er wordt maximaal 10 meter per 100 meter sloot gedempt. Het dempen van de sloten vindt plaats in de periode oktober en november, waarbij rekening gehouden wordt met de temperatuur; het dempen wordt niet uitgevoerd bij temperaturen onder het vriespunt. De damduikers worden aangelegd door twee schotten dwars op de sloot te zetten. Vervolgens worden met behulp van een schepnet zoveel mogelijk dieren weggevangen uit het tussenliggende stuk onder begeleiding van deskundige ecoloog. Het water en de sliblaag worden met klein materieel overgeschept naar het te behouden deel van de sloot. De sliblaag wordt tot op de vaste bodemlaag overgeschept. Na controle door een ecologisch deskundige op de aanwezigheid van de grote modderkruiper en andere waterfauna, kan het gebied worden vrijgegeven en worden de werkzaamheden om de damduikerconstructie te plaatsen verder uitgevoerd.

Op enkele locaties worden grotere delen van sloten gedempt. Indien door demping een te behouden deel van de sloot onbereikbaar wordt voor de grote modderkruiper, wordt een nieuwe sloot gegraven om deze te verbinden met de overige watergangen in de polder. Dit is het geval bij de meest zuidelijke te dempen sloot op het eindpunt van het tracé. De aanleg van de nieuwe sloot is gereed voorafgaand aan het dempen. De sliblaag van het te dempen deel wordt overgezet in de nieuwe sloot. Bij deze locaties wordt op dezelfde wijze gewerkt als hierboven geschreven, echter is het op deze locaties niet mogelijk om de volledige sliblaag over te zetten naar overige en nieuwe delen van de watergangen. In deze situaties wordt de sliblaag in een dunne laag op de oever gelegd en direct gecontroleerd op de aanwezigheid van aanwezige exemplaren van grote modderkruiper en andere waterfauna. Indien deze aanwezig zijn, worden deze direct overgezet naar te behouden delen van de watergangen. Na vrijgave door een ecologisch deskundige, kunnen de dempingswerkzaamheden verder worden uitgevoerd.

De door u voorgestelde maatregelen zijn voldoende. Met inachtneming van de door u voorgestelde maatregelen wordt zoveel mogelijk voorkomen dat exemplaren van de grote modderkruiper in de te dempen delen van de watergangen aanwezig zijn en worden gedood of verwond. Wel wordt een deel van het algeheel leefgebied met voortplantings- en rustplaatsen van de soort. Er is dan ook sprake van een overtreding van verbodsbepalingen zoals genoemd in artikel 3.5, lid 4 van de Wnb.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum
30 september 2022

Onze referentie
5190027175766

Kenmerk
wnb.2022.042.toek

Staat van instandhouding grote modderkruiper

De grote modderkruiper komt voor van centraal Europa tot in Azië. Nederland ligt aan de westgrens van het verspreidingsgebied (NDFF verspreidingsatlas). In Nederland wordt de soort door heel het land aangetroffen, met uitzondering van de kustzone en droge delen van de hogere zandgronden. De huidige verspreiding bevindt zich vooral rond de oorspronkelijke stroomgebieden van grote rivieren en beken. Monitoringsgegevens over een toe- of afname van aantallen of de verspreiding van grote modderkruiper ontbreken. Er zijn aanwijzingen dat de soort na 1950 in ons land achteruit is gegaan (BIJ12 kennisdocument, 2021).

De grote modderkruiper leeft in verlandende wateren met een dikke modderlaag en dergelijk habitat is in de twintigste eeuw sterk afgenomen en in de praktijk moeilijk te beschermen (CLO, 2015).

De grote modderkruiper is binnen het projectgebied aangetoond op vier locaties, verspreid over drie polders. In Natura 2000-gebied 'Zouweboezem' is een populatie grote modderkruipers bekend en dit gebied levert een grote relatieve bijdrage van meer dan 15% van de nationale populatie. Tevens zijn er rond het projectgebied meer waarnemingen bekend van grote modderkruipers.

De werkzaamheden zijn van tijdelijke aard en tasten tijdelijk een klein deel van het leefgebied van de grote modderkruiper aan. Het leefgebied wordt na de werkzaamheden hersteld in oorspronkelijke staat. In de omgeving is veel vergelijkbaar habitat aanwezig. Op locaties waar grotere delen van de sloot worden gedempt, kan de aanwezigheid van voortplantingslocaties niet volledig worden uitgesloten binnen het te dempen deel. Op basis van een eerste beoordeling van het habitat op de locaties wordt de aanwezigheid van een voortplantingslocatie echter niet verwacht. Door de meest kansrijke locaties te behouden en toegankelijk te houden, dit betreffen veelal de slooteinden, worden geen negatieve effecten op de staat van instandhouding van de grote modderkruiper verwacht. Het is aannemelijk dat de soort in de omgeving van het plangebied aanwezig blijft. De staat van instandhouding van de grote modderkruiper komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

Andere bevredigende oplossing

Locatie en inrichting

Voor de aanvoer van hoogcalorisch gas moet worden aangesloten op het hoogcalorisch gasnet. Uit een alternatievenafweging is het tracé van Hoornaar naar M&R Reijerscop als voorkeurstracé naar voren gekomen, omdat de twee andere alternatieven door bouwplannen van de gemeente Utrecht niet haalbaar waren. Bij de tracering is er getracht het ruimtebeslag zo klein mogelijk te houden (kortste, rechte tracé), waarbij andere belangen als onder andere ecologie, archeologie, ruimtelijke ordening nadrukkelijk worden meegewogen bij tracé-keuze en bij de keuze van aanlegmethode. Naast de voornoemde argumenten gelden er echter ook harde technische beperkingen aan de lengte van en naar het eindstation. Er gelden beperkingen aan de druk van het gas; dit moet met een zekere druk worden aangeleverd om te kunnen worden verwerkt. Hierbij geldt hoe langer de leiding, hoe meer drukverlies.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum
30 september 2022

Onze referentie
5190027175766

Kenmerk
wnb.2022.042.toek

Bij de tracering is getracht het ruimtebeslag zo klein mogelijk te houden waardoor zo min mogelijk natuurwaarden worden geraakt. Tevens worden natuurgebieden zoveel mogelijk, voor zover de techniek het toelaat, middels een HDD (horizontaal gestuurde boring) gekruist. Ook zijn een aantal rijbanen en werkstroken enkele meters verlegd zodat een aantal stroken behorende tot het Natuurnetwerk Nederland niet langer gekruist worden, en zodat er voldoende afstand behouden kan worden tot een aangetroffen jaarrond beschermd nest om negatieve effecten te voorkomen. Om de aanleg van de gasleiding te kunnen realiseren zijn tijdelijke werkterreinen en werkwegen noodzakelijk. Om deze werkterreinen en werkwegen te kunnen aanleggen is het noodzakelijk op enkele locaties watergangen tijdelijk te dempen om een aaneengesloten werkterrein te verkrijgen. Deze aaneengesloten werkterreinen zijn noodzakelijk voor het uitvoeren van HDD's. Hiervoor zijn geen alternatieve inrichtingen mogelijk. Daarnaast worden bij het inrichten van de werkterreinen maatregelen getroffen zodat het gebied na afronding van de werkzaamheden in oorspronkelijke staat hersteld wordt. Zo wordt onder de rijplaten een dikke laag houtsnippers aangebracht om inklinking van de bodem te voorkomen. Een alternatieve inrichting van de werkterreinen en rijbanen met minder negatieve effecten op de aanwezige beschermde soorten is derhalve niet mogelijk.

Het dempen van de sloten zal plaatsvinden in de periode september en oktober. Om voldoende gronddekking voor de leiding te verzekeren (vanuit veiligheidsoogpunt) dient tot onder het niveau van de slootbodem gegraven worden. Deze werkzaamheden zijn niet mogelijk als er water in de sloot blijft staan. Alternatieve werkwijzen zijn niet mogelijk:

- Aanleg onder de Polderweg zou er voor zorgen dat deze gedurende de leidingaanleg volledig afgesloten moeten worden. Dit is niet werkbaar aangezien de tuinbouwpercelen aan weerszijden intensief gebruikt worden.
- Aanleg in de tuinbouwpercelen is niet mogelijk vanwege diep wortelende bomen (zoals de fruitbomen) ter plaatse van het tracé. Bij aanleg in de tuinbouwgrond zou de belemmeringenstrook rond de leiding vrij van fruitbomen moeten blijven en is een substantieel deel van de boomgaard niet meer bruikbaar.
- Aanleg van de leiding in een horizontaal gestuurde boring (HDD) is vanuit technisch oogpunt niet mogelijk aangezien het betreffende tracédeel grenst aan de relatief lange HDD onder de Lek. Voor de HDD onder de Lek bestaat geen redelijk uitvoerbaar alternatief. Omdat het tracédeel langs de Polderweg grenst aan de lange HDD dient deze in open ontgravingen te worden aangelegd om spanningen in de leidingen (o.a. expansie en krimp) op te vangen. Na de leidingaanleg wordt de sloot langs de Polderweg hersteld.

Werkwijze

Voorafgaand aan de werkzaamheden worden mitigerende maatregelen getroffen, zoals het buiten het broedseizoen ongeschikt maken van het projectgebied voor broedvogels, het afschermen van de projectgebieden met behulp van amfibieënschermen en het tijdig en zorgvuldig wegvangen van dieren binnen de afschermingen. Deze mitigerende maatregelen worden uitgevoerd onder ecologische begeleiding. Daarnaast worden watergangen zoveel mogelijk gekruist met behulp van draglineschotten.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum
30 september 2022

Onze referentie
5190027175766

Kenmerk
wnb.2022.042.toek

De wijze van het kruisen van de watergang is echter afhankelijk van de breedte van de watergang en van de technische beperkingen zoals de aslast en de bereikbaarheid van de overkluizingen. De voorkeur zal altijd uitgaan naar het toepassen van draglineschotten. In de polder Achthoven worden, vanwege het hoge aantal sloten wat hier op een relatief kort stuk wordt gekruist en de beperkte breedte van de watergangen, uitsluitend gewerkt met draglineschotten. Gedurende de werkzaamheden worden ook maatregelen getroffen om effecten op de aanwezige soorten zoveel mogelijk te voorkomen. Zo wordt het lozingswater wat gedurende het bemalen wordt opgepompt, uitsluitend op grote watergangen en/of meerdere, verspreide lozingspunten in kleinere watergangen geloosd om temperatuurverschillen en grote schommelingen in het waterpeil, welke een negatief effect kunnen hebben op het voortplantingssucces van vissen en amfibieën, te voorkomen. Daarnaast worden maatregelen getroffen om negatieve effecten te voorkomen op soorten waarvan het aannemelijk is dat zij in de omgeving van de projectgebieden (maar buiten de verstoringzone) voorkomen, zoals vleermuizen of kerkuilen. Zo wordt er lichtuitstraling naar de omgeving voorkomen en wordt geen verlichting gebruikt waar dit niet noodzakelijk is. Een alternatieve werkwijze met minder negatieve effecten op de aanwezige beschermde soorten is niet mogelijk.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum
30 september 2022

Onze referentie
5190027175766

Kenmerk
wnb.2022.042.toek

Planning

In verband met het halen van de wettelijke datum van in gebruik name van de leiding en de doorlooptijd die noodzakelijk is om de leiding aanleg te realiseren, zal er ook in het vogelbroedseizoen en in de kwetsbare perioden van de aanwezige soorten moeten worden gewerkt. De planning is zoveel mogelijk aangepast op de meest kritische soorten en gebieden. Dit betreffen voornamelijk de weidevogelgebieden die ten zuiden van de Lek gelegen zijn. Bij andere gebieden zijn/worden afspraken gemaakt met natuurverenigingen en/of beheers-overeenkomsten met eigenaren. Voor de aanwezige beschermde soorten, waarvoor ontheffing wordt aangevraagd, worden (waar mogelijk en wenselijk) maatregelen getroffen om de soort voorafgaand aan de werkzaamheden uit het projectgebied te weren. Deze maatregelen worden zo veel mogelijk buiten de kwetsbare periodes van de soort getroffen. Een alternatieve planning met minder negatieve effecten op de aanwezige beschermde soorten is niet mogelijk.

Ten aanzien van alle voorgenoemde soorten is er voor een voldoende bevredigende oplossing gekozen wat betreft de uitvoering van het project. Zodoende wordt geconcludeerd dat door de gekozen inrichting, werkwijze en de planning schade aan de soorten zoveel mogelijk wordt voorkomen. Hiermee is voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is.

Belang

U heeft ontheffing van verbodsbepalingen aangevraagd op grond van het belang 'de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten', zoals genoemd in artikel 3.8, lid 5, sub b van de Wnb.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum
30 september 2022

Onze referentie
5190027175766

Kenmerk
wnb.2022.042.toek

Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) heeft, middels de kamerbrief "Maatregelen afbouw gaswinning Groningen" (3 december 2018), aangegeven dat industrieën met een G-gas jaarafname van meer dan 100 miljoen Nm³ per jaar dienen te worden afgeschakeld van het laagcalorisch gasnet (G-gas). Doel hiervan is beperking van de gaswinning uit het Groningenveld met als beoogd effect reductie van aardbevingen en verhoging van de veiligheid van de Groningers. Op 20 mei 2020 is dit vastgelegd in de gaswet, die op 20 juni 2020 in werking is getreden. Hiermee heeft Gasunie de wettelijke taak om deze afnemers voor 1 oktober 2022 van het G-Gas af te schakelen. Eneco Utrecht, thans gevoed via G-gas, wordt om die reden omgeschakeld naar hoogcalorisch gas (Hgas).

Na afstemming met Eneco Utrecht is besloten dat de omschakeling in twee fasen uitgevoerd worden. In juli 2023 wordt Gasontvangstation W-200 Lage Weide omgeschakeld, in april 2024 wordt Gasontvangstation W-212 Merwede kanaal omgeschakeld. Aangezien deze data na de wettelijke omschakeldatum 1 oktober 2022 liggen, heeft Eneco Utrecht hiervoor een ontheffing aangevraagd bij EZK. Afstemming hierover heeft inmiddels zowel vanuit Gasunie (GTS) als Eneco Utrecht met EZK plaatsgevonden. De bedoelde ontheffing is inmiddels verleend.

De aanleg van de twee gasleidingen is noodzakelijk voor de overschakeling van H-gas naar G-gas, en daarmee het reduceren van aardbevingen in Groningen en het verhogen van de veiligheid van de Groningers.

Gelet op het voorgaande ben ik van oordeel dat het belang 'in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' voldoende is om de negatieve effecten op de soorten, die als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

Gesignaleerde soorten

Ik wil u erop wijzen dat in het bij de aanvraag gevoegde natuurwaardenonderzoek melding wordt gemaakt van de (mogelijke) aanwezigheid van steenuil, kerkuil, roek (jaarrond beschermd nest), en vleermuizen in of in de nabije omgeving van het plangebied. U heeft er echter voor gekozen om voor deze soorten geen ontheffing aan te vragen. Ik wil u er, wellicht ten overvloede, op wijzen dat wanneer u bij uitvoering van de werkzaamheden verbodsbepalingen ten aanzien van deze soorten dreigt te overtreden, u de werkzaamheden dient stil te leggen en alsnog ontheffing voor deze soorten dient aan te vragen.

1 Algemene gegevens

1.1 Aanvrager

Aanvrager

Gasunie Transport Services B.V.

Adres (straat, huisnummer, postcode en plaats)

Concourslaan 17, 9727 KC, Groningen

KvK-nummer

02084889

1.2 Contactpersoon / adviseur

Naam en adres (straat, huisnummer, postcode en plaats)

Antea Nederland B.V., contactpersoon [REDACTED], Tolhuisweg 57, 8443 DV, Heerenveen

Telefoonnummer

(06) 53 40 83 72

E-mailadres

[REDACTED]

1.3 Naam van de door u voorgenomen activiteit(en)/ontwikkeling(en)

Ombouw G naar H gas Eneco Utrecht, aanleg nieuwe gasleiding tracé Hoornaar-Reijerscop-Utrecht.

1.4 Locatie van de door u voorgenomen activiteit(en)/ontwikkeling(en)

Naam en adres (straat, huisnummer, postcode, plaats en gemeente) / omschrijving locatie (indien locatie niet gekoppeld is aan een huisadres):

Het noordelijke uiteinde van het HTL (hoofdtransportleiding) tracé bevindt zich ter plaatse van meet- en regelstation A-107 Reijerscop, gelegen direct ten westen van Reijerscop 28, 3454 HX te Utrecht, in de provincie Utrecht. Het tracé loopt in zuidelijke richting en kruist hierbij de Lek. Ten zuiden van de Lek buigt het tracé af in zuidwestelijke richting, langs het Natura 2000-gebied 'de Zouweboezem'. Het zuidelijke uiteinde van het tracé bevindt zich bij afsluiterschema S-238 Hoornaar, nabij Middenweg 2, 4225 SK te Noordeloos, in de provincie Zuid-Holland. Het HTL tracé bevindt zich voornamelijk in agrarisch gebied, maar kruist tevens wegen, watergangen, dorpen en natuurgebieden.

Het RTL (regionale transportleidingnet) tracé wordt aangelegd in de stad Utrecht, ten zuiden en ten noorden van de A2, ter hoogte van de bedrijventerreinen de Wetering en Lage Weide.

De globale ligging van de tracés is weergegeven in Figuur 1.1.

Figuur 1.1: Ligging tracés HTL Hoornaar - M&R Reijerscop (A-555-08) en RTL Utrecht - Lage Weide (W-501-23) (Bron achtergrond: opentopo).

1.5 Beschrijving van de door u voorgenomen activiteit(en)/ontwikkeling(en)

Algemene beschrijving voornemen

N.V. Nederlandse Gasunie is voornemens een tweetal gasleidingen aan te leggen. Het betreft een tracé van 24,6 kilometer HTL (hoofdtransportleiding) van afsluiterschema S-238 Hoornaar tot M&R (Meet –en regelstation) A-107 Reijerscop. Daarnaast wordt een tracé van circa 2,5 kilometer RTL (regionale transportleidingnet) aangelegd in Utrecht, ten zuiden en ten noorden van de A2, ter hoogte van de bedrijventerreinen de Wetering en Lage Weide.

Tijdsduur werkzaamheden

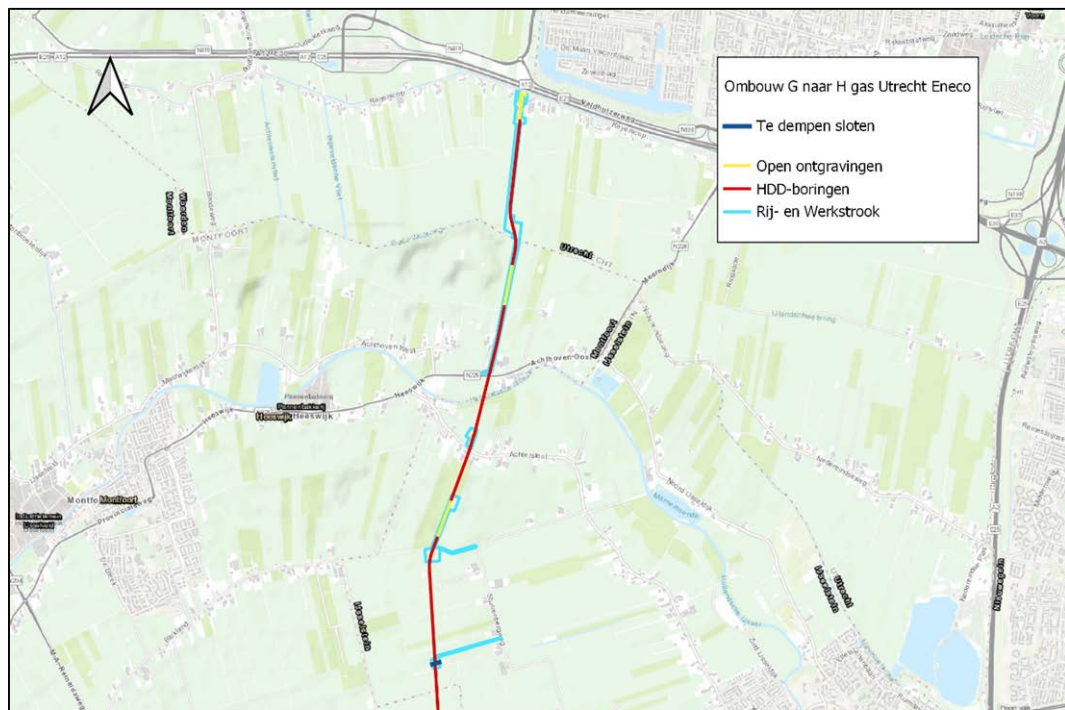
De benodigde tijdsduur van de werkzaamheden verschilt over de loop van het HTL tracé. De werkzaamheden vinden daarnaast vaak niet gedurende een aaneengesloten periode plaats. Een indicatie van de tijdsduur van de werkzaamheden bij het HTL tracé betreft 12 maanden.

Geef hieronder een gedetailleerde beschrijving van de voorgenomen activiteit(en)/ontwikkelingen, leg hierbij een relatie met de relevante verbodsbepalingen zoals genoemd onder punt 3 van het aanvraagformulier:

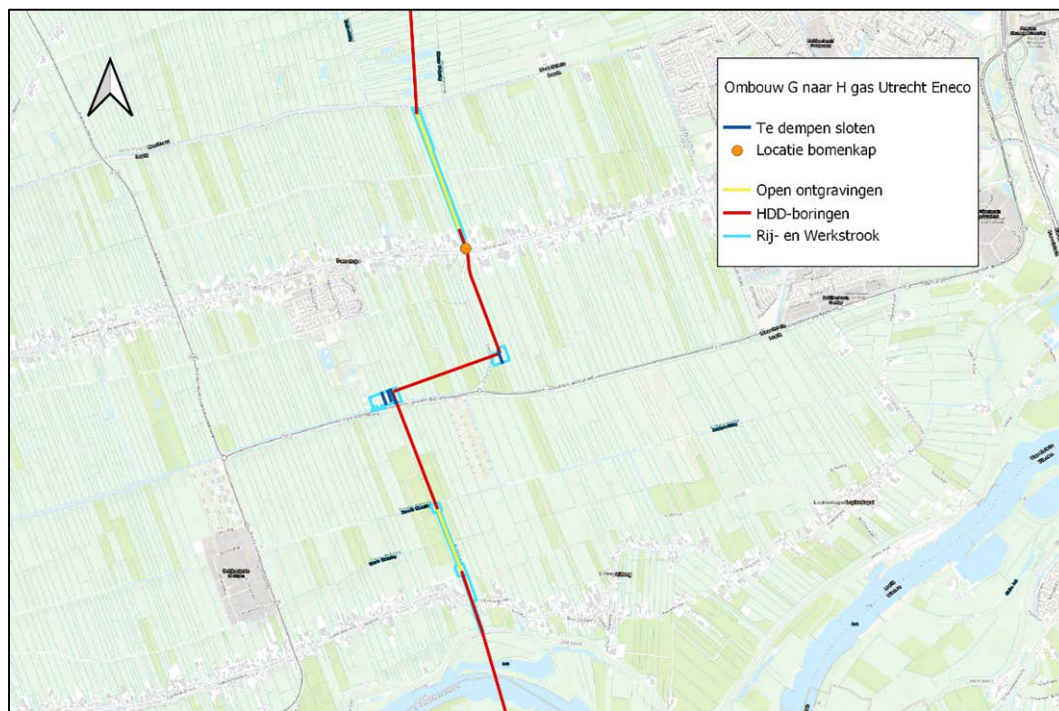
De tracés worden aangelegd in het kader van de ombouw van delen van het gastransportnet van G-gas (laag calorisch gas) naar H-gas (hoog calorisch gas).

Het HTL tracé wordt middels open ontgravingen en HDD's (horizontaal gestuurde boringen) aangelegd. Wegen, dorpen, grotere watergangen en natuurgebieden worden zoveel mogelijk middels een HDD gepasseerd.

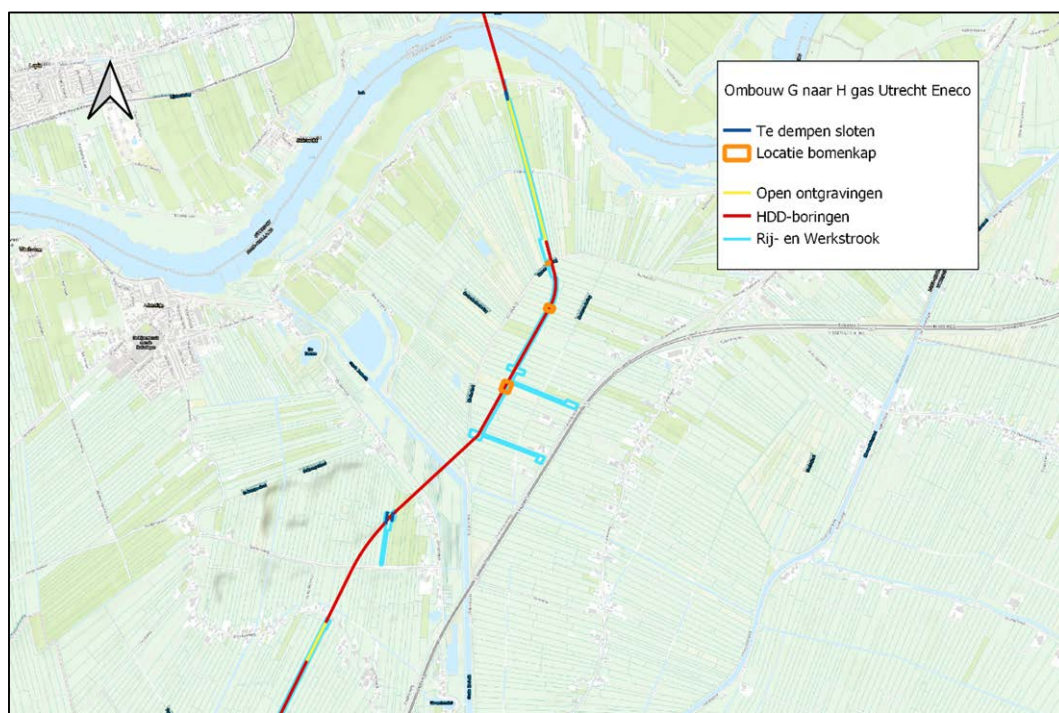
Bij verschillende delen van het tracé, zowel bij de open ontgravingen als ter plaatse van de HDD's, zijn werk- en rijstroken benodigd. Op enkele locaties worden bomen gekapt ten behoeve van de werkzaamheden. Daarnaast worden sloten en greppels gedempt en/of worden er dam-duikers constructies aangelegd om watergangen ter plaatse van het tracé en de werkstrook te kruisen. Tevens vindt bemaling plaats. In onderstaande figuren is weergegeven waar de verschillende werkzaamheden plaatsvinden.

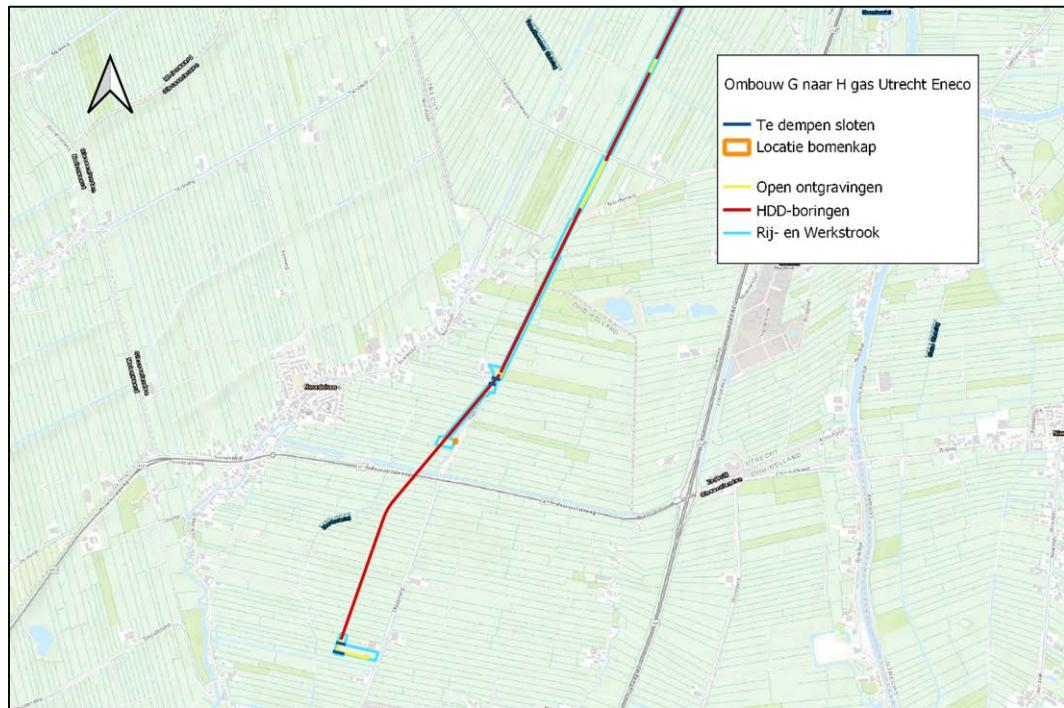
Figuur 1.2. Locatie van de open ontgravingen, HDD-borings, rij- en werkstroken en de te dempen sloten op het meest noordelijke deel van het HTL tracé (bron achtergrond: Esri World Topo).

Figuur 1.3. Locatie van de open ontgravingen, HDD-boringen, rij- en werkstroken, de te kappen bomen en de te dempen sloten bij het HTL tracé ten noorden van de Lek (bron achtergrond: Esri World Topo).

Figuur 1.4. Locatie van de open ontgravingen, HDD-boringen, rij- en werkstroken, de te dempen sloten en de te kappen bomen bij het HTL tracé ten zuiden van de Lek (bron achtergrond: Esri World Topo).

Figuur 1.5. Locatie van de open ontgravingen, HDD-borings, rij- en werkstroken en de te dempen sloten bij het meest zuidelijke deel van het HTL tracé (bron achtergrond: Esri World Topo).

Bij het (tijdelijk) dempen van de sloten en greppels en de aanleg van de dam-duiker constructies wordt voortplantingshabitat van de heikikker, rugstreeppad en poelkikker aangetast, alsmede het foerageergebied van de heikikker en de poelkikker. Tevens wordt hierbij het voortplantingshabitat, overwinteringshabitat en foerageergebied van de grote modderkruiper en platte schijfhoren aangetast. De rij- en werkstroken lopen door landhabitat van de heikikker, rugstreeppad en poelkikker, waardoor een deel van het landhabitat en foerageergebied gedurende werkzaamheden niet voor de soorten beschikbaar zal zijn. De trillingen als gevolg van de werkzaamheden (waaronder de HDD's) kunnen op locaties waar grote modderkruiper voorkomt ervoor zorgen dat het voortplantingshabitat, overwinteringshabitat en foerageergebied van de grote modderkruiper tijdelijk ongeschikt wordt binnen het projectgebied en in de directe nabijheid van het projectgebied. Tot slot is het aannemelijk dat de soorten als gevolg van de werkzaamheden verstoord worden.

Effecten op overige beschermde soorten nabij het HTL tracé worden voorkomen door lichtuitstraling op de omgeving te voorkomen en door voldoende afstand te behouden van mogelijk aanwezige jaarrond beschermde nesten. In de te kappen bomen zijn geen holtes of jaarrond beschermde nesten aanwezig en de te kappen bomen maken geen onderdeel uit van een essentiële vliegroute voor vleermuizen.

Het RTL tracé wordt voornamelijk middels HDD-borings aangelegd, enkel bij het start- en eindpunt van het tracé en aan weersijden van waar het tracé de A2 kruist worden open ontgravingen uitgevoerd. Bij het RTL tracé worden geen negatieve effecten op beschermde soorten verwacht.

6 Mitigatie en compensatie

6.1 Worden er maatregelen getroffen die het effect van uw initiatief op een of meerdere soorten verzachten?

Ja, voorafgaand aan de werkzaamheden worden maatregelen getroffen. De maatregelen hebben betrekking op het voorkomen van schade aan beschermde diersoorten en aanwezige fauna volgens de zorgplicht.

6.2 Mitigerende maatregelen

Beschrijf per soort welke maatregelen worden getroffen, die de effecten van het initiatief op de soort verzachten of voorkomen. Maak hierbij onderscheid tussen maatregelen die bewezen effectief zijn en maatregelen waarvan niet met 100% zekerheid vast staat dat deze effectief zijn. U kunt een gedetailleerde onderbouwing van de mitigerende maatregel(en) per soort als onderdeel van het activiteitenplan als bijlage bijvoegen.

Grote modderkruiper

De grote modderkruiper is in sloten in drie polders nabij het HTL tracé vastgesteld. De grote modderkruiper maakt gedurende het jaar van de verschillende delen van de sloten gebruik. De uiteinden van de sloot en de ondiepe sloten met relatief veel waterbegroeiing vormen geschikt voortplantingshabitat voor de soort. Het overwinteringshabitat bevindt zich in de sliblaag van de diepere delen van de sloot, vaak op locaties waar meerdere sloten elkaar kruisen. Het geheel van de sloten wordt daarnaast als foerageergebied benut

Om negatieve effecten op de grote modderkruiper zoveel mogelijk te voorkomen worden de volgende mitigerende maatregelen getroffen wanneer watergangen met behulp van een damduiker-constructie gekruist worden:

- De damduikers worden niet op potentiële voortplantingslocaties of overwinteringslocaties geplaatst. Deze locaties worden door de ecologisch deskundige in het veld bepaald. Indien er geen andere geschikte locaties zijn om de sloot te doorkruisen, zal de sloot met behulp van een brugconstructie gekruist worden.
- De damduikers worden op een specifieke werkwijze geplaatst waardoor negatieve effecten op de soorten zoveel mogelijk worden voorkomen. De damduikers worden aangelegd door twee schotten dwars op de sloot te zetten. Vervolgens wordt het water en de sliblaag met behulp van klein materieel over geschept (niet gepompt!) naar het te behouden deel van de sloot. De sliblaag wordt tot op de vaste bodemlaag overgeschept naar het te behouden deel van de sloot. Hierna vindt een controle plaats van de ecooloog op de aanwezigheid van de grote modderkruiper en andere waterfauna. Wanneer de locatie is vrijgegeven wordt vervolgens de duiker gelegd en wordt de ruimte tussen de schotten opgevuld. Wanneer de dam-duiker constructie voltooid is, worden de platen weggehaald.
- De damduikers worden niet aangelegd bij temperaturen onder het vriespunt of een watertemperatuur van boven de 23 °C.
- De werkzaamheden worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige.

Op een aantal locaties worden grotere delen van de sloot gedempt. Bij deze locaties worden de volgende mitigerende maatregelen genomen:

- Indien door de demping een te behouden deel van de sloot onbereikbaar wordt voor de grote modderkruiper, dient een nieuwe sloot gegraven te worden om deze te verbinden met de overige watergangen in de polder. Dit is het geval bij de meest zuidelijke te dempen sloot op het eindpunt van het tracé. De aanleg van een nieuwe sloot dient voorafgaand aan de demping te worden gerealiseerd. De sliblaag uit het te dempen deel van de sloot dient te worden overgeschept in de nieuwe sloot.
- Het te dempen deel van de sloot wordt door middel van het plaatsen van schotten dwars op de sloot afgesloten van de rest van de sloot. Vervolgens wordt het water over geschept (niet gepompt!) naar het te behouden deel van de sloot. De sliblaag kan niet volledig naar te behouden delen van de sloot verplaatst worden. Derhalve wordt de sliblaag in een dunne laag op de oever gelegd en wordt het gelijk door de begeleidende ecologen gecontroleerd op de aanwezigheid van de grote modderkruiper en overige waterfauna. Indien deze worden aangetroffen, worden zij verplaatst naar geschikte locaties in de te behouden delen van de sloten. De watergang wordt pas gedempt wanneer deze is vrijgeven door de begeleidende ecologen.
- De sloten worden niet gedempt bij temperaturen onder het vriespunt of een watertemperatuur van boven de 23 °C.
- De werkzaamheden worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige.

De sloten worden naar afronding van de werkzaamheden weer zoveel mogelijk in oorspronkelijke staat hersteld.

Heikikker, rugstreeppad en poelkikker

De sloten en greppels in het projectgebied vormen geschikte voortplantingswateren voor de heikikker, poelkikker en de rugstreeppad. Tevens zijn op het weilanden soms enkele plassen aanwezig, welke geschikt voortplantingshabitat voor de rugstreeppad vormen. De oevers en het weiland betreffen daarnaast landhabitat voor de heikikker, rugstreeppad en poelkikker.

Om te voorkomen dat de heikikker, rugstreeppad en poelkikker zich binnen het projectgebied bevinden ten tijde van de werkzaamheden, dienen maatregelen getroffen te worden om het landhabitat ontoegankelijk te maken voor de soorten.

De hieronder genoemde maatregelen worden uitgevoerd:

- Voorafgaand aan het ontoegankelijk maken van het projectgebied dient de vegetatie op de percelen met behulp van klein materieel op een stapvoets tempo te kort gemaaid te worden. Hierbij dient in beginsel een strook van twee meter van de slootkanten niet gemaaid te worden. In gevallen waar deze afstand praktisch niet haalbaar is (als tijdens de werkzaamheden slootonderhoud noodzakelijk is bijvoorbeeld), wordt door de ecooloog vastgesteld of plaatselijk de strookbreedte verkleind kan worden op zodanige wijze dat dit geen negatieve effecten heeft.
- Vervolgens wordt het projectgebied afgezet met amfibieënschermen.
 - De amfibieënschermen worden bij voorkeur in de eerste helft van februari geplaatst, voor de paddentrek begint. Indien het amfibieënscherm later geplaatst worden, wordt dit uitgevoerd in overleg met een ecologisch deskundige.

- Eventuele plassen en greppels op het weiland binnen het afgeschermd projectgebied worden gedempt in de periode van 1 augustus tot 1 april om voortplanting van de rugstreeppad binnen het projectgebied te voorkomen.
- Om de 25 meter wordt aan de binnenkant van het amfibieënschermd een flauwe helling (maximale hellingshoek 45 graden) gecreëerd zodat amfibieën het afgeschermd gebied op eigen kracht kunnen verlaten. Als alternatief kunnen plaatselijk schuin staande schermen worden toegepast in plaats van de taluds.
- Na het plaatsen van de amfibieënschermen wordt het projectgebied gecontroleerd door een ecologisch deskundige en worden eventueel aanwezige dieren weggevangen (middels handvangst of schepnet) en verplaatst naar een geschikte locatie in de directe omgeving, maar buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.
- Pas als het gebied is vrijgegeven door de ecooloog, beginnen de werkzaamheden.
- Het functioneren van de amfibieënschermen en de hellingen worden regelmatig gecontroleerd.

Om negatieve effecten op de heikikker, poelkikker en rugstreeppad zoveel mogelijk te voorkomen worden de volgende mitigerende maatregelen getroffen wanneer watergangen met behulp van een damduiker-constructie gekruist worden:

- De damduikers worden buiten de kwetsbare voortplantingsperiode van de soorten geplaatst. Op locaties waar enkel de heikikker en de rugstreeppad aanwezig zijn, betreft dit de periode van 15 februari tot 1 augustus. Op de locatie waar tevens de poelkikker aanwezig is, betreft dit de periode van 15 februari tot 1 september. Uitzonderingen op deze periodes zijn alleen toelaatbaar indien door de begeleidende ecooloog wordt vastgesteld dat de afwijking mogelijk is zonder negatieve effecten.
- De damduiker-constructies hebben een maximale breedte van 10 meter en er wordt maximaal tien meter per honderd meter sloot gedempt.
- De damduikers worden op een specifieke werkwijze geplaatst waardoor negatieve effecten op de soorten zoveel mogelijk worden voorkomen. De damduikers worden aangelegd door twee schotten dwars op de sloot te zetten. Vervolgens worden met behulp van een schepnet zoveel mogelijk dieren weggevangen uit de watergang door de begeleidende ecologen. Het water en de sliblaag wordt over geschept (niet gepompt!) naar het te behouden deel van de sloot. De sliblaag wordt tot op de vaste bodemlaag overgeschept. Hierna vindt een controle plaats van de ecooloog op de aanwezigheid van de heikikker, poelkikker, rugstreeppad en andere waterfauna. Wanneer de locatie is vrijgegeven wordt vervolgens de duiker gelegd en wordt de ruimte tussen de schotten opgevuld. Wanneer de dam-duiker constructie voltooid is, worden de platen weggehaald.
- Na het overscheppen en de controle wordt zekerheidshalve de sliblaag tot op de vaste bodemlaag nog overgeschept naar het te behouden deel van de sloot. Na een laatste controle door de ecooloog wordt vervolgens de duiker gelegd en wordt de ruimte tussen de schotten opgevuld. Wanneer de dam-duiker constructie voltooid is, worden de platen weggehaald.
- De damduikers worden niet aangelegd bij temperaturen onder het vriespunt of een watertemperatuur van boven de 23 °C.
- De werkzaamheden worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige.

Op een aantal locaties worden grotere delen van de sloot gedempt. Bij deze locaties worden de volgende mitigerende maatregelen genomen:

- Het te dempen deel van de sloot wordt door middel van het plaatsen van schotten dwars op de sloot afgesloten van de rest van de sloot. Vervolgens worden met behulp van een schepnet zoveel mogelijk dieren weggevangen uit de watergang door de begeleidende ecologen. Het water wordt over geschept (niet gepompt!) naar het te behouden deel van de sloot. De sliblaag kan niet volledig naar te behouden delen van de sloot verplaatst worden. Derhalve wordt de sliblaag in een dunne laag op de oever gelegd en wordt het gelijk door de begeleidende ecologen gecontroleerd op de aanwezigheid van de heikikker, poelkikker, rugstreeppad en overige waterfauna. Indien deze worden aangetroffen, worden zij verplaatst naar geschikte locaties in de te behouden delen van de sloten of greppel. De watergang wordt pas gedempt wanneer deze is vrijgeven door de begeleidende ecologen.
- De sloten worden niet gedempt bij temperaturen onder het vriespunt of een watertemperatuur van boven de 23 °C.
- De werkzaamheden worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige.

Naast sloten kan de rugstreeppad gebruik maken van waterhoudende greppels en ondiepe waterplassen welke ten tijde van het veldbezoek van de oriënterende natuurtoets aanwezig waren op het merendeel van de graslandpercelen. Deze greppels en waterplassen dienen voorafgaand aan de werkzaamheden gedempt of gedraineerd te worden, buiten de kwetsbare voortplantingsperiode van de rugstreeppad.

De sloten en het landhabitat worden na afronding van de werkzaamheden zoveel mogelijk in oorspronkelijke staat hersteld.

Platte schijfhoren

De platte schijfhoren is in sloten in twee polders nabij het HTL tracé vastgesteld. De platte schijfhoren bevindt zich gedurende de winter in de sliblaag op de bodem van de sloot, en gedurende de rest van het jaar op de waterplanten.

Om negatieve effecten op de platte schijfhoren zoveel mogelijk te voorkomen worden de volgende mitigerende maatregelen getroffen wanneer watergangen met behulp van een damduiker-constructie gekruist worden:

- De aanwezige waterplanten op de locatie van de damduiker-constructie worden voorafgaand aan werkzaamheden zorgvuldige opzij geschoven.
- De damduikers worden op een specifieke werkwijze geplaatst waardoor negatieve effecten op de soorten zoveel mogelijk worden voorkomen. De damduikers worden aangelegd door twee schotten dwars op de sloot te zetten. Vervolgens wordt het water en de sliblaag, tot op de vaste bodemlaag, met behulp van klein materieel over geschept (niet gepompt!) naar het te behouden deel van de sloot. Vervolgens wordt de duiker gelegd en wordt de ruimte tussen de schotten opgevuld. Wanneer de damduiker-constructie voltooid is, worden de platen weggehaald.
- De damduikers worden niet aangelegd bij temperaturen onder het vriespunt of een watertemperatuur van boven de 23 °C.
- De werkzaamheden worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige.

In de meest zuidelijke polder worden grotere delen van de sloot gedempt. Bij deze locaties worden de volgende mitigerende maatregelen genomen:

- De aanwezige waterplanten worden voor aanvang van de demping zorgvuldig overgeplaatst naar een geschikte sloot.
- Het te dempen deel van de sloot wordt door middel van het plaatsen van schotten dwars op de sloot afgesloten van de rest van de sloot. Vervolgens wordt het water over geschept (niet gepompt!) naar het te behouden deel van de sloot. De sliblaag kan niet volledig naar te behouden delen van de sloot verplaatst worden. Derhalve wordt de sliblaag in een dunne laag op de oever gelegd en wordt het gelijk door de begeleidende ecologen gecontroleerd op de aanwezigheid van de platte schijfhoren en overige waterfauna. Indien deze worden aangetroffen, worden zij verplaatst naar geschikte locaties in de te behouden delen van de sloten. De watergang wordt pas gedempt wanneer deze is vrijgeven door de begeleidende ecologen.
- De sloten worden niet gedempt bij temperaturen onder het vriespunt of een watertemperatuur van boven de 23 °C.
- De werkzaamheden worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige.

De sloten worden na afronding van de werkzaamheden zoveel mogelijk in oorspronkelijke staat hersteld.

Er wordt dus mogelijk een deel van het foerageergebied van de kerkuil aangetast. Bij een geschikt voedselaanbod hebben kerkuilen voldoende aan een gebied van 500 tot 1.500 meter rond de broedplaats (kennisdocument Kerkuil, 2017, BIJ12). Dit komt neer op ongeveer 80 tot 700 hectare rondom een nestlocatie. Het merendeel van het habitat langs het HTL tracé kan beschouwd worden als voedselarme gebieden vanwege het intensieve beheer wat op de percelen wordt toegepast. Dit wordt tevens gereflecteerd in de resultaten van het uitgevoerde waterspitsmuizenonderzoek; in de regulier beheerde percelen werden zeer weinig dieren gevangen. Het is derhalve aannemelijk dat het foerageergebied van de kerkuil in de omgeving van het HTL tracé 700 hectare bedraagt. Als gevolg van de werkzaamheden wordt binnen een straal van 1500 meter rond een potentiële nestlocatie hooguit 20 hectare (minder dan 3 %) van dit foerageergebied tijdelijk voor de werkzaamheden benut, waardoor ruim voldoende foerageergebied voor de soort beschikbaar blijft.

Daarnaast zal niet het hele werkgebied ongeschikt zijn als foerageergebied voor de soort, vinden de werkzaamheden hoofdzakelijk overdag plaats en zullen er ook niet continue werkzaamheden plaatsvinden. Ook zal de kwaliteit van de niet-beheerde delen binnen de werkstroken sterk verbeteren als foerageergebied voor de kerkuil, zoals is gebleken uit het feit dat bij de locatie Reijerscop (waar momenteel werkzaamheden werden uitgevoerd) significant meer muizen werden gevangen in vergelijking met de regulier beheerde percelen.

5. ***In de natuurtoets op blz 65 staat: 'Tot slot bevinden zich twee nesten van een kraaiachtige, mogelijk een roek, in een bomenrij ten westen van het plantsoen ter hoogte van Proostwetering 107, bij het RTL tracé. Gezien de al aanwezige achtergrondverstoring, zullen de werkzaamheden niet tot extra verstoring leiden. Negatieve effecten op het functioneren kunnen worden uitgesloten.' Wat is de afstand van de nesten tot de werkstroken?***

De afstand tot de nesten bedraagt circa 20 meter.

Roeken kunnen al vroeg in het seizoen gaan broeden, welke maatregelen worden genomen om verstoring tijdens het broedseizoen te voorkomen? Hoe wordt gegarandeerd dat de werkzaamheden de roeken niet van hun nest af jagen, waardoor ze hun broedsel verlaten?

De nesten bevinden zich op ongeveer 20 meter afstand van een zeer drukke doorgaande weg waar een fietspad en een stoep langs loopt. Er wordt niet verwacht dat de dieren hinder zullen ondervinden van de werkzaamheden gezien de al aanwezige achtergrondverstoring. **Indien gedurende het broedseizoen gewerkt wordt, zal een ecologisch deskundige aanwezig zijn om de effecten op dit nest, alsmede op andere eventuele broedvogels, te beoordelen en indien noodzakelijk maatregelen te treffen.**

6. ***U geeft in de quickscan aan dat er geen bomen met holtes zijn aangetroffen die geschikt kunnen zijn als rust- en verblijfplaats voor de boommarter en steenmarter. Kunt u onderbouwen waarom het onderzoeksgebied geen essentieel leefgebied van de boommarter en/of steenmarter vormt, en waarom er geen verstoring kan optreden voor deze soorten?***

Het territorium van boommarter en van steenmarters in het buitengebied beslaat vaak meerdere honderden hectares. De rij- en werkstroken van het HTL tracé beslaan hiervan slechts hooguit 20 hectare (en op de meeste locaties minder dan 10 hectare) van het foerageergebied van de boom- en steenmarter en zal voor beide soorten toegankelijk blijven, indien zij hier willen komen. Tevens worden de meest geschikte delen van het habitat voor de steenmarter (de tuinen, boerenerven en slootkanten) niet of slechts op enkele locaties (wat betreft de slootkanten) aangetast. Derhalve wordt geen essentieel foerageergebied aangetast.

Verstoring van deze soorten is niet uit te sluiten. Echter zal deze verstoring niet van zodanige impact zijn dat een verblijfplaats of andere essentiële onderdelen van het leefgebied hun functionaliteit zullen verliezen, of dat de functionaliteit hiervan afneemt. De afstand tot mogelijke verblijflocaaties is voldoende groot (minimaal 20 à 30 m) om verstoring te voorkomen.

7. ***Op blz 76 van de natuurtoets staat: 'voorzien die veel trillingen veroorzaken, zoals plaatsing van damwanden. Mogelijk blijkt dit in de uitvoering echter alsnog noodzakelijk.' In het activiteitenplan worden geen damwanden genoemd bij de werkzaamheden. In de beoordeling is dan ook geen rekening gehouden met damwanden. Indien blijkt tijdens de werkzaamheden damwanden moeten worden geplaatst moet er een wijziging op de ontheffing worden aangevraagd, hierbij moet duidelijke beredeneerd zijn wat het effect op de aangevraagde soorten is en waarom er geen alternatieve werkwijze mogelijk is.***

Inmiddels is gebleken dat het wel noodzakelijk is om damwanden te plaatsen. De damwanden worden toegepast ten behoeve van het aanbrengen van bijvoorbeeld een dodebed (reactie krachten opvangen van de boorrig bij het boren). Deze damwanden hebben een breedte van vijf meter. De damwanden worden geplaatst bij de locaties waar HDD-boringen worden ingezet. De effecten van het plaatsen van deze wanden

17. **In het nader onderzoek staat: 'Binnen het gebied waar de poelkikker op de projectlocatie verwacht wordt, worden drie sloten volledig gedempt.'** **Waarom moeten de sloten gedempt worden in het leefgebied van de poelkikker? Waarom zijn er geen alternatieven zoals draglineschotten of dam-duikerconstructies?**
 Ten opzichte van het activiteitenplan is reeds een wijziging doorgevoerd, waardoor één sloot niet gedempt hoeft te worden en bij een andere sloot slechts nog een gedeelte, waardoor de ecologische impact zoveel mogelijk al beperkt is.
 Op deze locatie is echter een groter aaneengesloten gebied nodig als de opstelplaats van de boorrig. Door het aanleggen van dam-duiker constructies of draglineschotten over deze lengte van de sloten zal de functionaliteit van de sloot voor de poelkikker tevens verloren gaan. Daarnaast spelen beperkingen qua de beschikbaarheid van het materiaal, flexibiliteit en een veilige uitvoeringswijze een rol in de keuze voor het dempen van de sloten. Een alternatief met significant minder ecologische impact is dus niet voorhanden.
18. **Betreft het onderzoek naar de grote modderkruiper: Waarom zijn er geen samples genomen tussen sample 41 en 42?**
 Tussen sample locatie 41 en 42 vinden geen bovengrondse werkzaamheden plaats. De aan- dan wel afwezigheid van de grote modderkruiper is derhalve niet relevant gezien de soort op deze locatie geen nadelige effecten zal ondervinden van de werkzaamheden.
19. **De grote modderkruiper is in 3 polders aangetoond. Is er een inschatting te maken van de populatiegrootte van de grote modderkruiper in de polders?**
 Op basis van eDNA is het niet mogelijk een inschatting te maken van de populatiegrootte van de grote modderkruiper.
20. **In de meest noordelijke polder wordt met draglineschotten gewerkt, waardoor de sloten niet fysiek worden aangetast. In de middelste en meest zuidelijke polder worden sloten gedempt. Waarom kan er in de middelste en meest zuidelijke polder geen draglineschotten of dam-duiker constructies worden aangelegd in plaats van dat er sloten worden gedempt?**
 De sloten welke tijdelijk worden gedempt zijn nodig voor het inrichten van werkterrein. Het is op deze locaties niet mogelijk om te werken met draglineschotten. Een veilige uitvoeringswijze speelt een rol in de keuze voor het dempen van de sloten of het gebruik van overkluizing door middel van schotten.

Projectplan

21. **In figuur 1.3, fig. 1.4 en fig. 1.5 wordt aangegeven waar bomen worden gekapt. maar om hoeveel bomen gaat het? Wordt er daarnaast nog andere vegetatie verwijderd voor de werkzaamheden (zowel RTL als HTL)? Waar? Hoeveel?**
 Zie bijlage 3 van de natuurtoets voor locatie en aantal bomen. Binnen twee stroken van het Natuurnetwerk Nederland wordt een strook van 10 meter breed gekapt. Exacte aantal bomen hier is niet bekend. Op deze locatie worden ook de struiken en ondergroei verwijderd. Daarnaast wordt slechts een enkele bomen langs zowel het HTL als het RTL tracé gekapt en worden enkele struiken (bijlage) verwijderd bij opritten ten behoeve van de verkeersveiligheid.

 Verder vinden open ontgravingen bij het RTL tracé, open ontgravingen bij het HTL tracé en de aanleg van rij- en werkstroken hoofdzakelijk plaats op graspercelen, of bij het HTL tracé, ook enkele akkerbouwpercelen. De vegetatie (grassen met enkele kruiden) op deze locaties zal als gevolg van de werkzaamheden verwijderd of vernield worden.
22. **Aangegeven wordt dat mogelijk gebruikt zal worden gemaakt van rijplaten. U dient bij het verwijderen van rijplaten (en eventuele aanwezige houtlaag) rekening te houden met de overwinteringsperiode van o.a. amfibieën. Uit ervaring is gebleken dat exemplaren van met name amfibieën onder rijplaten of in gebruikte verdichtingslagen/houtlagen onder rijplaten kunnen overwinteren.**
 De projectgebieden worden afgezet met amfibieënschermen en de projectgebieden worden pas vrijgegeven nadat beschermde soorten meer worden aangetroffen, en nadat overige amfibieën vanuit de zorgplicht tevens uit het projectgebied verwijderd zijn. Hierdoor kunnen er geen amfibieën aanwezig zijn onder de rijplaten of in de rijbaan. **Het treffen van de maatregel voor het verwijderen van de rijplaten is dan ook overbodig. Op locaties waar amfibieënschermen om wat voor reden dan ook niet naar behoren functioneren, zal deze maatregel wel worden toegepast. Tevens zal het verwijderen van de eerste rijplaten proefondervindelijk plaatsvinden onder ecologische begeleiding om extra te borgen dat er inderdaad geen dieren aanwezig zijn.**

De sloten worden tijdelijk gedempt, leefgebied gaat dus tijdelijk verloren. Het dempen van de sloten zal plaatsvinden in de periode september en oktober, na de voortplantingsperiode en voor de aanvang van de kwetsbare winterperiode van de soorten. Het te dempen deel van de sloot wordt door middel van het plaatsen van schotten dwars op de sloot afgesloten van de rest van de sloot. Vervolgens worden met behulp van een schepnet zoveel mogelijk dieren weggevangen uit de watergang door de begeleidende ecologen. Het water wordt over geschept (niet gepompt!) naar het te behouden deel van de sloot. De sliblaag kan niet volledig naar te behouden delen van de sloot of andere sloten verplaatst worden. Derhalve wordt de sliblaag in een dunne laag op de oever gelegd en wordt het direct door de begeleidende ecologen gecontroleerd op de aanwezigheid van de heikikker, rugstreeppad, grote modderkruiper en overige waterfauna. Indien deze worden aangetroffen, worden zij verplaatst naar geschikte locaties in de te behouden delen van de sloten of greppel.

De watergang wordt pas gedempt wanneer deze is vrijgeven door de begeleidende ecologen. De sloten worden niet gedempt bij temperaturen onder het vriespunt of een watertemperatuur van boven de 23 °C. De werkzaamheden worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige.

29. Betreft de werk- en rijstroken: Wat is de invloed hiervan van op de soorten?

De rij- en werkstroken zullen tijdelijk matig geschikt landhabitat van de rugstreeppad, heikikker en poelkikker beslaan. In de omgeving van het HTL tracé is ruim voldoende alternatief landhabitat beschikbaar waardoor er geen nadelige effecten op de soorten verwacht worden. De grote modderkruiper en de platte schijfhoren zullen geen negatieve effecten ondervinden van de rij- en werkstroken, anders dan de in de antwoorden op vraag 26 tot en met 28 beschreven effecten.

30. Betreft de amfibieënschermen: Kunt uw aangeven waar de schermen geplaatst zullen worden, liefst op een kaart?

De amfibieënschermen worden aan de binnenkant van de werkstroken geplaatst, op twee meter afstand van de slootkanten. Er is geen kaart beschikbaar.

31. In het kennisdocument grote modderkruiper van Bij12 wordt aangegeven dat “Het aanbrengen van een duiker in een (nieuwe) dam kan een maatregel zijn om de verbinding tussen twee gebieden met grote modderkruipers in stand te houden. De duiker moet bij voorkeur zo aangelegd worden dat deze voor ongeveer ¾ gevuld is met water en ¼ met lucht. De duikerbuizen moeten bij voorkeur aan de binnenzijde een minimale doorsnede hebben van 70 centimeter. Bij de aanleg moet gelet worden op de geleidende werking van de constructie, om zo vissen in de richting van de duiker te leiden. Dit vergroot de passeerbaarheid. De beide openingen van de duiker moeten zich op gelijke hoogte bevinden. In de onmiddellijke nabijheid van de aan te leggen dam kan aanvullend een dieper deel worden uitgegraven als overwinteringshabitat.”

Wordt er rekening gehouden met de grote modderkruiper bij de dam-duikerconstructies?

Er wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met deze maatregelen voor de grote modderkruiper. Er zullen duikerbuizen toegepast worden met een doorsnede van minimaal 70 centimeter en de openingen zullen zich op gelijke hoogte bevinden. De duikers worden bij voorkeur geplaatst op de bovenstaande wijze wat betreft de verhouding van lucht en water. Echter is dit afhankelijk van de waterstand ter plekke.

32. Vinden de werkzaamheden plaats onder ecologische begeleiding?

De ecologisch relevante werkzaamheden zullen plaatsvinden onder ecologische begeleiding. Dit betreft de werkzaamheden waarbij begeleiding noodzakelijk is om zeker te stellen dat er niet meer schade aan de beschermde natuurwaarden optreedt dan onvermijdelijk is.

33. Geeft een ecooloog het terrein vrij voordat de werkzaamheden mogen starten?

Ja, de ecooloog geeft het terrein vrij alvorens de werkzaamheden beginnen.

34. Wordt er een ecologisch werkprotocol opgesteld?

Er wordt een ecologisch werkprotocol opgesteld.

35. Het project betreft het aanleggen van een hoofdtransportleiding voor hoogcalorisch gas. Gezien het gaat om een geheel nieuw leidingtracé dient u ook de locatiealternatieven te motiveren. De poelkikker is maar op klein gedeelte van het tracé aangetroffen, waarom kan het leefgebied van de poelkikker niet helemaal ontzien worden?

De aanwezigheid van de poelkikker (op een klein gedeelte van het tracé) is gedurende het nader onderzoek in de periode april-juli naar voren gekomen. Het ontzien van het leefgebied van de poelkikker is in dit stadium van het project, waarin de bestemmingsplannen in procedure zijn, niet meer mogelijk. Een aanpassing het

tracé brengt veel aanvullend onderzoek en aanpassing van rapportages en dergelijke met zich mee. Ten tijde van het opstellen van de natuurtoets was de betreffende locatie nog niet in beeld.

36. **Kunt u de voorgenomen activiteiten verder verduidelijken? Worden er machines gebruikt? Welke? Hoe breed/groot worden de open ontgravingen? Vinden er ook werkzaamheden 's nachts plaats?** Het grootste deel van de aanleg van het tracé zal plaatsvinden met de HDD techniek (Horizontaal gestuurde boring) waarbij de impact op de omgeving vergeleken met andere aanleg technieken de minste impact op het (ecologisch) milieu veroorzaakt. Er zullen uitlegstroken t.b.v. de in te trekken leiding in het landschap worden gecreëerd waarbij er machines zoals hydraulische graafmachines en dumpers alsmede lasunits en generatoren in werking zullen zijn. Voor het aanbrengen van damwanden worden hei-/trilstellingen ingezet. Ten behoeve van het latere cultuurtechnisch en ecologische herstel komen ook machines op het werk waarbij u ook moet denken aan de gebruikelijke landbouwkundige machines over de gehele werkstrookbreedte. De open ontgravingen ten behoeve van het verbinden van de opkomers zijn circa 8 meter breed. Hoe het herstel plaatsvindt is opgenomen in het cultuurtechnisch rapport (bijlage) waarvan we u hierbij ook nog een exemplaar aanleveren. Er zal ook 's nachts worden gewerkt (uitloop) bij het uitvoeren van de HDD boringen wanneer er een boring wordt ingetrokken. Om in den droge te werken en om opbarsten van de deklaag te voorkomen, wordt bemaling toegepast. In de natuurtoets is gemotiveerd dat de bemaling, gezien de bodemopbouw en lagen waarin wordt bemalen, geen significant effect heeft op de ecologie.
37. **Indien er wel gewerkt wordt binnen het broedseizoen van vogels, kunnen vogels en/of nesten worden verstoord of vernietigd door de kap van bomen en het verwijderen van vegetatie. Door het ontbreken van een planning (of maatregelen ten behoeve van vogels) kan effect van bomenkap niet worden uitgesloten. Ik verzoek u dit nader uit te leggen.**
De struiken worden verwijderd en de bomen worden gekapt buiten het broedseizoen. Dit zal worden opgenomen in het ecologisch werkprotocol. Zie hiervoor de bijgevoegde planning.
38. **In de samenvatting van de natuurtoets staat: 'Het HTL tracé loopt middels open ontgravingen en rij- en werkstroken door weidevogelkerngebieden en belangrijke weidevogelgebieden in de provincie Utrecht en Zuid-Holland. Indien op deze locaties gedurende het broedseizoen (globaal 15 maart tot 15 juli) werkzaamheden plaatsvinden, kunnen negatieve effecten niet uitgesloten worden. Er dient buiten het broedseizoen gewerkt te worden of er dient toestemming verkregen te worden bij de betreffende provincie.' Welke maatregelen worden hier tijdens het broedseizoen genomen om verstoring van broedvogels te voorkomen.**
Indien van de provincie toestemming verkregen wordt om gedurende het broedseizoen te werken op deze locaties, zullen maatregelen getroffen worden zoals beschreven in vraag 39 om te voorkomen dat vogels binnen de verstoringzone tot broeden komen.
39. **In tabel 2 van de natuurtoets staat over de vogels (algemene broedvogels): 'Nee, mits er voorafgaand aan werkzaamheden het projectgebied ongeschikt wordt gemaakt, wordt gecontroleerd op broedvogels en/of wordt gewerkt buiten het broedseizoen (indicatief 15 maart tot 15 juli).' Er wordt tijdens het broedseizoen gewerkt, welke maatregelen voor de broedvogels worden genomen om het projectgebied ongeschikt te maken.**
De maatregelen zijn afhankelijk van de specifieke locatie en de verwachte broeddruk. De standaard werkwijze zal bestaan uit het kort maaien van de vegetatie binnen de rij- en werkstroken voorafgaand aan het broedseizoen, het plaatsen van vlaggetjes, linten en/of hawkeye vogelverschrikkers (of vergelijkbaar), maar maatwerk is tevens mogelijk. Hierbij zal zorg gedragen worden dat de versturende maatregelen niet verder reiken dan de verstoringzone van de werkzaamheden.
40. **In tabel 2 van de natuurtoets staat over de vliegroutes vleermuizen: 'Nee, mits lichtuitstraling in richting van grotere watergangen en bomenrijen voorkomen wordt en indien de maatregelen zoals beschreven in H5.2.2 bij de Lansing worden opgevolgd.' Deze maatregelen voor de vleermuizen komen niet terug in het activiteitenplan. Worden deze maatregelen wel genomen?**
In het activiteitenplan zijn inderdaad alleen de soorten behandeld waarvoor een ontheffing wordt aangevraagd. De maatregelen worden genomen en zullen verwerkt worden in het ecologisch werkprotocol.

41. **In de natuurtoets staat: 'Daarnaast wordt op één locatie wordt een watergang welke mogelijk een essentiële vliegroute betreft, mogelijk gedeeltelijk gedempt.' Waarom is er geen onderzoek gedaan of deze watergang een essentiële vliegroute betreft? In het activiteitenplan is hier niets over opgenomen. Wordt de watergang wel gedempt? Hoe wordt de watergang gedempt? En welke maatregelen worden er voor vleermuizen genomen?**

Er is geen nader onderzoek verricht naar de watergang omdat voorkomen wordt dat het functioneren van de watergang als vliegrouteondersteuning in het geding komt. Inmiddels is het bekend dat de watergang gekruist wordt middels een brugconstructie met pilaren (bijgaande tekeningen, kaart 4). De brugconstructie zal niet boven het maaiveld uitkomen, waardoor de brug gemakkelijk gekruist kan worden door de vleermuizen. Indien de watergang een vliegroute vormt voor vleermuizen, zijn er bredere en hogere obstakels aanwezig in het verlengde van de watergang, waardoor geconcludeerd kan worden dat de brug het functioneren van de watergang als vliegrouteondersteuning niet zal verhinderen. Tevens wordt lichtverstoring op de watergang en op de brug voorkomen.

42. **In de natuurtoets staat op blz 60: 'Als gevolg van de werkzaamheden worden geen gebouwen en derhalve geen nesten van de kerkuil aangetast. Indien lichtuitstraling op de nabij het tracé gelegen boerderijen en schuren gedurende de schemer en de nacht voorkomen wordt, kunnen effecten op de kerkuil worden uitgesloten.' Deze maatregelen komen niet terug in het activiteitenplan. Worden deze maatregelen voor de kerkuil wel genomen?**

De maatregelen worden genomen en zullen verwerkt worden in het ecologisch werkprotocol.

43. **Kunt u aangeven hoeveel leefgebied door de werkzaamheden permanent verdwijnt door de werkzaamheden? En hoeveel leefgebied verdwijnt er tijdelijk?**

Er verdwijnt geen leefgebied permanent als gevolg van de werkzaamheden.

44. **De Quickscan heeft als conclusie dat er geen verboden worden overtreden bij het RTL tracé en er is dan ook geen nader onderzoek uitgevoerd. In het activiteitenplan wordt bij het RTL tracé wel meegenomen in de beschrijving van het ingreepgebied maar er wordt niet verder op ingegaan bij de planning van de werkzaamheden. Wat is de planning van de werkzaamheden bij het RTL tracé? Hoe wordt hier omgegaan met broedvogels?**

Zie hiervoor de bijgaande planning. De bomen worden buiten het broedseizoen gekapt. Tevens zullen, waar nodig, voorafgaand aan het maatregelen getroffen worden om broedgevallen te voorkomen.

45. **In de QuickScan wordt de mogelijke aanwezigheid van de rugstreeppad in de omgeving genoemd en wordt het aanleggen van amfibieënschermen voorgesteld om te zorgen dat de rugstreeppad zich niet op de locatie van de werkzaamheden vestigt. Ik zie deze maatregelen niet terug in het activiteitenplan. Welke maatregelen worden genomen bij het RTL tracé?**

De maatregelen bij het RTL tracé worden opgenomen in het ecologisch werkprotocol. Onderstaande de te treffen maatregelen voor de rugstreeppad:

Als gevolg van de graafwerkzaamheden kan geschikt habitat voor de rugstreeppad ontstaan. Het losse zand vormt geschikt overwinteringshabitat. Daarnaast kunnen ondiepe waterplassen ontstaan welke geschikt voortplantingshabitat voor de soort vormen

Om dit te voorkomen, dienen de volgende maatregelen in acht te worden genomen:

- Het ontstaan van waterplassen dient voorkomen te worden of deze moeten afgezet worden met amfibieënschermen (in de periode van circa 31 maart tot 15 oktober);
- Het ontstaan van grond - en/of zanddepots dient te worden voorkomen. Indien dit niet mogelijk is, dienen de depots gedurende het najaar (1 augustus tot aanvang winterrust, circa 1 oktober) ontoegankelijk gemaakt te worden voor de rugstreeppad door bijvoorbeeld paddenschermen te plaatsen.

46. **Bij de alternatieve planning wordt aangegeven dat er rekening is gehouden met kritische periodes en dat er geen andere planning mogelijk is. Toch worden de werkzaamheden gestart in oktober wanneer de winterrust voor de meeste amfibieënsoorten begint. Hoe wordt gegarandeerd dat er geen amfibieën tijdens de werkzaamheden worden gedood gezien de amfibieënschermen pas na de winterrust worden geplaatst?**

Er wordt verzocht om, vooruitlopend op verlening van de ontheffing, in september 2022 de amfibieschermen te mogen plaatsen op de tracédelen waarop in de winter van 2022/2023 gewerkt wordt. Dit betreft het zuidelijke deel van het tracé. Er wordt namelijk gestart met de aanleg van vanaf het zuidelijke uiteinde van het tracé bij Hoornaar.

vraag 5: Verandering in beweging en geluid door grote machines kan mogelijk verstorend werken. Daarnaast wordt genoemd dat indien noodzakelijk een ecooloog maatregelen zal nemen. **Kunt u verduidelijken om welke maatregelen dit gaat? De te nemen maatregelen zijn afhankelijk van de exacte werkzaamheden, de soorten vogels, de locaties van eventuele andere nesten en het gedrag wat de vogels vertonen.** De maatregelen kunnen variëren van het plaatsen van afschermende elementen, het gebruiken van aangepast (minder luidruchtig) materieel, het verplaatsen van (een deel van) de werkzaamheden (indien mogelijk) tot het stilleggen van de werkzaamheden tot een later tijdstip.

Vraag 6: Kunnen wij hieruit opmaken dat er ook geen geschikte holtes/verblijfplaatsen in de bebouwing aanwezig zijn? U noemt wel dat potentieel aanwezige verblijfplaatsen hun functie niet verliezen. Al eerder is gemeld dat het enkel gaat om mogelijk verstoren van foerageergebied en dat de verblijfsplaatsen ongemoeid bleven. Het is mogelijk dat er verblijfplaatsen in de bebouwing aanwezig kan zijn; de werkzaamheden vinden hier niet plaats en blijven behouden. Enkel tijdelijke verstoring foerageergebied van max. 20 hectare op ruim 3000 hectare.

Vraag 7: De damwanden blijken nu toch geplaatst te moeten worden. **Kunt u verduidelijken waarom dit uiteindelijk de enige optie blijkt? En kunt aanvullend de effecten op de aangevraagde soorten beschrijven?** Het toepassen van damwanden wordt als technisch best haalbare en veilige toepassing te zijn. Daarnaast voorkom je hiermee verzakkingen en/of instortingen werkput en omgeving en heeft deze werkwijze tevens de minste impact op milieu en natuur. De damwanden worden o.a. geplaatst bij de locaties waar HDD-boringen worden ingezet. De effecten van het plaatsen van deze wanden zijn qua trillingen vergelijkbaar met een HDD-boring en zullen derhalve niet voor aanvullende verstorende effecten zorgen. De effecten zijn al eerder beschreven t.a.v de soorten waarop deze ontheffing is aangevraagd. Er wordt ook geen cumulatief effect verwacht van het plaatsen van een damwand. Effecten zoals te verwachten op de Grote Modderkruiper zijn al precies omschreven in het activiteitenplan (en andere soorten).

Vraag 21: De te kappen bomen en struiken kunnen lijnelementen vormen voor **marterachtigen en vleermuizen**. **Zijn voor deze soorten nog maatregelen te omschrijven?** Maatregelen te verwachten op genoemde soorten en/of soortgroepen zijn al eerder beschreven in uitgevoerde onderzoeken en de standaard maatregelen zoals het lichtbeleid is al eerder toegelicht in o.m. de Natuurtoets. **De verwachting is dat indien er toch 's avonds of 's nachts gewerkt moet worden met licht dit geen (significant)effect zal hebben op de (eventuele) aanwezige marterachtigen. De verblijfsplaatsen worden niet verlicht, uitsluitend de werklocaties.** Daarbij wordt mogelijk een klein deel van het foerageergebied verstoord. Het weghalen (amoveren) van struiken en een enkele boom heeft geen effect op het foerageergebied van de marterachtigen. Vleermuizen en hun vliegroutes zijn niet gevonden in het onderzochte plangebied en het weghalen (amoveren) van genoemde zaken hebben geen effect op de populatie en/of gunstige staat van instandhouding.

Vraag 22: De eerste zin luidt "De projectgebieden worden afgezet met amfibieënschermen en de projectgebieden worden pas vrijgegeven nadat beschermde soorten meer worden aangetroffen." **Bedoelt u hier dat het gebied wordt vrijgegeven wanneer er GEEN beschermde soorten meer worden aangetroffen?** Ja, dat wordt bedoeld. Pas als het gebied vrij is van beschermde soorten wordt het vrijgegeven.

Vraag 24: Er wordt aangegeven dat er ook (bij uitzondering) 's nachts kan worden gewerkt. Bij vraag over de kerkuil wordt juist benadrukt dat 's nachts niet wordt gewerkt en dat daarom de effecten op kerkuil minimaal zijn. **Kunt u verduidelijken wat precies de verwachtingen zijn over 's nachts werken?** De verwachting is dat het niet nodig is, maar de ervaring leert dat er toch situaties kunnen

voorkomen waar het moet als het kan. Per situatie zal met de begeleidend ecooloog bekeken worden of het kan en dat is met name bij gebieden met de kerkuil of rustgebieden van vogels. En natuurlijk wordt dit in het ecologisch werkverslag meegenomen. De verlichting wordt zo opgesteld dat deze alleen gericht wordt op de werkzaamheden. Het lichtbeleid is verder toegelicht in de natuurtoets/activiteitenplan.

Vraag 24: U noemt een planning als bijlage maar die hebben wij nog niet kunnen vinden. Heeft u deze planning voor ons? Is toegevoegd (rev. 5).

Vraag 26: Er worden draglineschotten geplaatst buiten de voortplantingsperiode van amfibieën. Kunt u verduidelijken om welke periode dit gaat? Er is juist gekozen voor de optie met de minste ecologische impact (draglineschotten). Watergangen/voortplantingswateren worden daardoor niet aangetast. Ecologische begeleiding zal hierbij plaatsvinden om te voorkomen dat er op de oever dieren aanwezig zijn en dit zal in het ecologisch werkprotocol worden verwerkt.

Vraag 27 & 28: Wanneer worden de dam-duikers geplaatst en wanneer worden de sloten gedempt? Het dempen van de sloten en het plaatsen van de dam/duikers zal voornamelijk plaatsvinden in de periode oktober en november. Er wordt niet in de watergangen gewerkt op de momenten dat de luchttemperatuur onder het vriespunt ligt of als er ijs aanwezig is in de watergang.

Vraag 30: Er blijkt geen kaart beschikbaar om te plaatsen amfibieënscheren te tonen. Kan er misschien toch op een manier globaal op een kaart worden ingetekend waar de schermen komen? Is nogmaals bijgevoegd in het plan van aanpak amfibieschermen.

Vraag 32: Het werk vindt plaats onder ecologische begeleiding, dat wil zeggen, waarbij begeleiding noodzakelijk is om schade aan beschermde natuurwaarden onvermijdelijk is. Valt hier ook tijdelijke schade onder? En werkzaamheden waarbij vooraf niet duidelijk is of en hoe groot de schade is, bijvoorbeeld bij het verwijderen van rijplaten. Daar vallen alle werkzaamheden (ook de tijdelijke) onder die mogelijk verstorend kunnen zijn.

Vraag 35: Betreft de poelkikker, wordt hier bedoeld dat er na het ecologisch onderzoek een werklocatie is bepaald? Als dit zo is, kunt u toelichten waarom? Nee, er wordt bedoeld dat er geen werkbare alternatieven, zoals omleggingen, meer mogelijk zijn. De locatie waar we in de buurt komen van de poelkikkerpopulatie ligt aan de rand van de kern waardoor het effect op de svi nihil zal zijn.

Vraag 37: Heeft u misschien een planning voor de bomenkap De bomen worden gekapt in januari (voor het broedseizoen).

Vraag 44: Kunt u ook hiervoor de genoemde planning leveren? Kunt u daarnaast omschrijven welke maatregelen worden genomen om broedgevallen te voorkomen? Zie hiervoor de bijgaande planning (rev. 5). Geplande start RTL tracé is ca. januari, de HDD boringen vanaf maart tot juli. De bomen worden buiten het broedseizoen gekapt. In het ecologische werkprotocol zal worden vermeld dat voorafgaand aan de werkzaamheden maatregelen getroffen worden om broedgevallen te voorkomen. Zoals het plaatsen van vlaggen, linten en ecologische begeleiding.

2 Werkwijze plaatsing amfibieëschermen

2.1 Maatregelen plaatsing

Hieronder staan de maatregelen beschreven welke voorafgaand aan het plaatsen van de amfibieëschermen getroffen dienen te worden stapsgewijs beschreven:

- De amfibieëschermen dienen voor aanvang van de winterrust geplaatst te worden. Als uiterste datum hiervoor geldt 21 oktober. Welke aanlegperiode daadwerkelijk haalbaar is wordt door de ecooloog vastgesteld aan de hand van weeromstandigheden en waarnemingen in het veld.
- De vegetatie binnen het projectgebied dient voorafgaand aan het plaatsen van de amfibieëschermen kort (max 10 cm) gemaaid te worden.
- Bij het maaien dient minimaal twee meter vanaf de slootkanten ontzien te worden zodat het ecologisch meest waardevolle habitat behouden blijft voor de soorten. In gevallen waar deze afstand praktisch niet haalbaar is (als tijdens de werkzaamheden slootonderhoud noodzakelijk is bijvoorbeeld), wordt door de ecooloog vastgesteld of plaatselijk de strookbreedte verkleind kan worden op zodanige wijze dat dit geen negatieve effecten heeft.
- Er dient in één richting gemaaid te worden, richting te behouden geschikt habitat, zodat de dieren kunnen wegvluchten.
- Het maaien dient stapvoets te worden uitgevoerd en de eerste keer onder ecologische begeleiding.

2.2 Locatie amfibieëschermen

De amfibieëschermen dienen standaard op twee meter afstand van de slootkanten geplaatst te worden. Op enkele locaties wordt hierop een uitzondering gemaakt omdat de volledige breedte van een perceel benodigd is voor het uitvoeren van de werkzaamheden. In de bijgevoegde is weergegeven waar de schermen worden geplaatst. Hierbij wordt opgemerkt dat de exacte locaties van de draglineschotten in een sloot nog niet altijd bekend zijn, en dat de indeling is verband hiermee en mede afhankelijk van ecologische factoren, nog licht kan wijzigen.

2.3 Materiaal en plaatsing van de amfibieëschermen

Het projectgebied dient na het maaien te worden afgezet met amfibieëschermen. Hieronder staat puntsgewijs beschreven op welke wijze de amfibieëschermen geplaatst dienen te worden:

- De amfibieëschermen dienen minstens 50 centimeter hoog te zijn, waarbij het scherm minimaal 10 cm dient te worden ingegraven en minimaal een hoogte van 40 cm boven het maaiveld dient te hebben.
- Geschikte materialen voor de amfibieëschermen betreffen glad plastic (bijvoorbeeld boomband) of rubber.
- De amfibieëscherm dienen op een regelmatige interval ondersteund te worden met paaltjes. Hierbij dient rekening gehouden te worden met mogelijke weersomstandigheden (zoals zware windvlagen).
- De amfibieëschermen dienen op de locaties zoals op bijgaande tekeningen weergegeven te worden geplaatst. Standaard betreft dit twee meter afstand van de slootkant, echter zijn er enkele uitzonderingen. Indien significant afgeweken moet worden van de aangegeven

locaties, dient door de ecooloog, aan de hand van de situatie ter plaatse, vastgesteld te worden waar de amfibieënschermen geplaatst moeten worden.

- Ter hoogte van draglineschotten of dam-duikers dient het scherm tot aan de waterstand te lopen.
- Het plaatsen van de eerste amfibieënschermen vindt onder ecologische begeleiding plaats.
- Het functioneren van de amfibieënschermen dient regelmatig gecontroleerd te worden. Indien wordt vastgesteld dat de amfibieënschermen niet naar behoren functioneren, dienen er direct herstelmaatregelen getroffen te worden en dient dit gemeld te worden bij de begeleidend ecooloog.

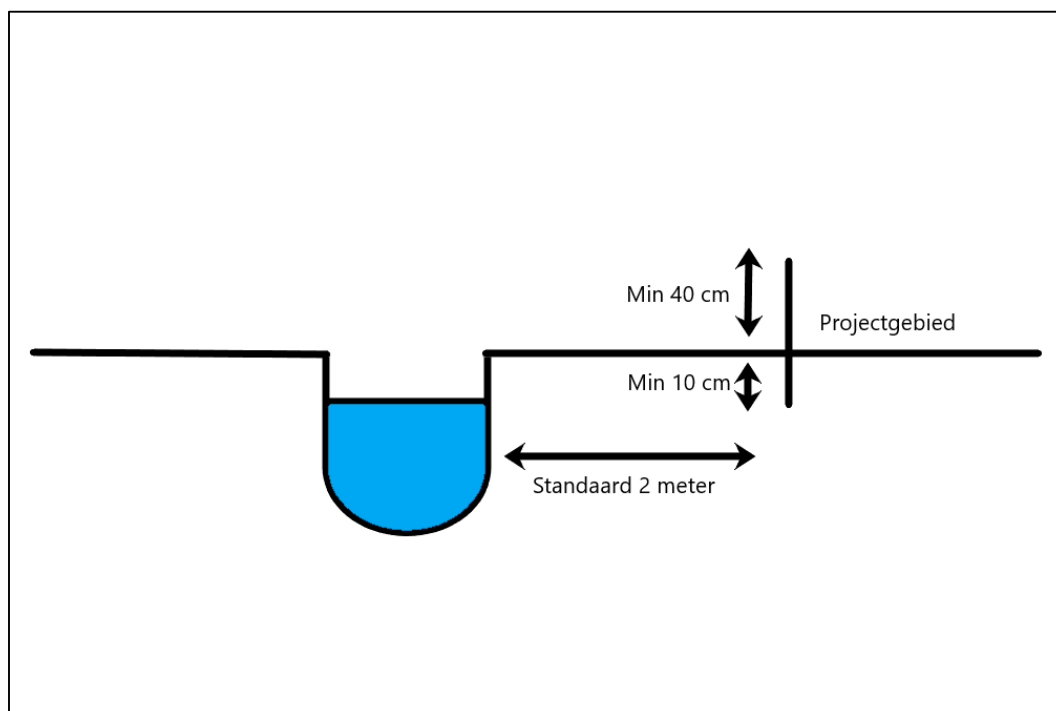
2.4 Aanvullende benodigde maatregelen na plaatsen amfibieënschermen

Na plaatsing van de amfibieschermen dienen de volgende maatregelen in acht worden genomen:

- Eventuele plassen en greppels op het weiland binnen het afgeschermd projectgebied worden gedempt in de periode van 1 augustus tot 1 april om voortplanting van de rugstreeppad binnen het projectgebied bij eventuele calamiteiten te voorkomen.
- Aan de binnenzijde van de amfibieënschermen dient aan de binnenkant van het paddenscherm een flauwe helling (maximale hellingshoek 45 graden) van zand, grond, of stenen bedekt met een laagje grond gecreëerd te worden, zodat amfibieën en kleine zoogdieren het afgeschermd gebied op eigen kracht kunnen verlaten. Om de stabiliteit van het scherm te vergroten, en om de val van de dieren te breken, dient aan de overkant van het scherm ter hoogte van deze vluchtheuvels een dun laagje zand aangebracht te worden (max 10 cm hoog). Als alternatief kunnen plaatselijk schermen onder de flauwere hoek (maximale hellingshoek 45 graden) worden toegepast in plaats van de taluds.
- Er dient regelmatig gecontroleerd te worden of de afwateringssystemen nog functioneren en of de hellingen nog aansluiten op de amfibieënschermen. Indien wordt vastgesteld dat deze niet naar behoren functioneren, dienen er direct herstelmaatregelen getroffen te worden en dient dit gemeld te worden bij de begeleidend ecooloog.
- Bij toegangswegen naar het projectgebied kan een goot ingegraven worden welke aansluit op de amfibieënschermen. Deze goot dient minimaal 10 cm diep en 10 cm breed te zijn.
- Na het plaatsen van de amfibieënschermen wordt het projectgebied gecontroleerd door een ecologisch deskundige en worden eventueel aanwezige dieren weggevangen (middels handvangst of schepnet) en verplaatst naar een geschikte locatie in de directe omgeving, maar buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. Langs het gehele tracé is ruim voldoende alternatief geschikt habitat aanwezig waar de dieren uitgezet kunnen worden.

Plan van aanpak

Plaatsing amfibieschermen leidingaanleg project Ombouw G naar H gas Eneco Utrecht
projectnummer 0455773.100
15 september 2022 revisie 01
N.V. Nederlandse Gasunie

Figuur 2.1. Schematische weergave van wijze waarop de amfibieënschermen geplaatst dienen te worden.

Antea Group
Heerenveen, september 2022